

Déli Hírlap

Redacția și administrația:
TIMIȘOARA, L. Piața Brătianu No. 3.
Telefon: 28—10.

GAZETA MAGHIARILOR
DIN BANAT

Nr. cererii de insc. în Reg. publ. per 934—1933.
Trib. Timișoara.

Redactor resp.: Dr. VÁRNAY ELEMÉR

Az utolsó hadijelentés

a finnek részéről szerdán este jelent meg és ebből kiderül, hogy a kétezer éves orosz—finn fronton az utolsó pillanatig a legádázabb küzdelem folyt. Kedden este már aláírták Moszkvában a békefeltételeket és megállapították a fegyverszünet határidejét is másnap déli tizenkét órában, de a csapatok erről mitsem tudtak és egyik támadás a másikat, egyik roham a másikat érte. Az orosz repülőik is folytatták a finn falvak és városok bombázását, a tankok is, mint óriási hernyók másztak a finn állások felé, szóltak az ágyúk, kelepelték a gépfegyverek és éles szuronyok hasították véres csatornákat az élő emberi húsba. Pedig már béke volt... És a ráparancsolt gyilkolási düh mellett is mindig érzékeny és sajnálkozásra hajlamos emberi lélek elmereng, hogy a sok ezer és ezer hősi halott és sebesült után miért volt szükség még azoknak az életáldozatára is, akik a békeszerződés aláírása után estek el? Miért kellett még áldozatul dobnia a háború fúriáinak azt a sok finn és orosz emberi életet, melynek mécsesét a békeszerződés megkötése után oltották ki? Kinek volt előnyére, vagy hasznára azoknak a polgári embereknek a repülőbombák által okozott erőszakos halála, akiknek nevében szintén megkötötték a békét? Kérdések, melyekre nincsen felelet. Aminthogy nincsen felelet arra, hogy miért kell egyáltalában háborút viselni?

A világháború a maga tizenkét millió halottjával és ugyanannyi rokkantiával sem tudta az emberiségnek biztosítani a békét. Millió és millió emberélet pusztult el, milliárdos értékek enyésztek el csak azért, hogy újabb békétlenség magvait hintse el. A világtörténelem köteteket áldoz, hogy minél részletesebben, minél terjedősebben hirdesse azoknak a dicsőségét, akik a hadviselésben kiválóaknak bizonyultak. Elfelejtik a történetírók, hogy nem a háború és nem a hadviselés szolgálja az életet, a haladást, az emberek boldogulását, hanem a béke és a béke teremtő munkája. Az emberiség jövevényei nem azok, akik karddal oldalukon, puskával kezükben, bombával a tarsolyukban más emberek életének elpusztításával igyekeztek életlehetőséget, életeret nyújtani nemzettestvéreiknek, hanem a béke, a békés munka, a teremtő akarat apostolai.

Nagy Sándor vagy Julius Caesar minden hódítása nem lendített annyit az emberiség sorsának javítása, kultúrájának előbbrevitele érdekében, mint Perikles korának egyetlen szobra, festménye vagy színműve. Egy Koch, egy Semmelweis felfedezése a baktériumok és bacillusok világában többet használt az emberiségnek, mint Attila hódító útja, mely csak Róma falai előtt torpant meg. Pasteur széruma nagyobb áldás volt az egész emberi nemnek, mint az angol impérium összes tengerentúli birtokainak megszerzése. A halál az élet megtagadása. Bele kell nyugodnunk ebbe az örökös tagadásba, ha a természetes vég követeli a maga jussát. De van-e joga bárkinek az emberi élet feláldozását követelni csak azért, hogy a térképeken egy határvonalat néhány milliméterrel másfelé tolnak el? Az élet célja nem kisebb vagy nagyobb terület, hanem az élet maga, az életlehetőségek megteremtése és az életviszonyok javításának biztosítása. Mindenütt emberek élnek és ezeknek mind megvan az élethez való joguk. Ezt az életjogot biztosítani célja, hivatása és feladata az állami közösségeknek.

A finn—orosz háború befejeződött, de nyugaton még szemben állanak egymással a nagyhatalmak milliányi seregei és csak a parancsra várnak, hogy egymásnak rohanva, gyilkolva és pusztítva, letiporják egymást. Ennek a háborúnak is, mint minden háborúnak egyszer, a fegyverek letétele vet majd véget. És akkor meg fognak, mert meg kell egyezniük azoknak, akik

Az északi államok segítségével ujjaépítik Finnországot

1500 harci kocsit, 700 repülőgépet veszett
a Szovjet a finn háboruban

A Rador hírszolgálati ügynökség jelentései

Stockholmból jelentik: Günther svéd külügyminiszter a képviselőház tegnap esti ülésén nyilatkozott a finn—szovjet béke megkötéséről. Ezzel kapcsolatban megállapította, hogy bizonyos külföldi részről téves színben tüntették fel a svéd kormány magatartását a béke előkészítése tekintetében. A leghatározottabban kijelentette, hogy

svéd részről semmiféle nyomást nem gyakoroltak a finnekre, szükség volt azonban figyelmeztetni a finneket arra, hogy milyen következményekkel járhat a háború folytatása.

A svéd kormány egyetlen nagyhatalommal sem tartotta fenn a legkisebb összeköttetést sem.

Érthető, hogy Svédország magatartása csodálkozást keltett a finn népből, bizonyos azonban, hogy sokkal veszélyesebb következményekkel járt volna, ha Finnország tovább folytatja a háborút. Svédországnak minden erejét Finnország újjáépítésének feladatára kell fordítania. Amennyiben az északi államok beavatkoztak volna a háborúba, úgy elkerülhetetlen lett volna, hogy a nyugati hatalmak háborúja átterjedjen az északi államok területére, viszont Svédország nem engedhette meg, hogy a nagyhatalmak politikájának sakkfigurája legyen.

A stockholmi finn követ közölte a Svédországba menekült finnekkel, hogy egyelőre várják be a további rendelkezéseket, mielőtt visszatérnének hazájukba.

A francia sajtó sajnálkozása

Párisból jelentik: A francia sajtóban mély benyomást keltett a finn—orosz háború befejezése. A Petit Parisien szerint a világ hozzászólt ahhoz, hogy a finn csoda éjjel-nappal megújuljon. Mindenkinél elszorult a szíve a fájdalomtól, hogy Finnországnak kapitulálnia és kiszolgáltatnia kellett magát. Megszoktuk, hogy a finnek vitészségükkel ellen tudnak állni a támadóknak. — A Journal vezércikkében azt írja, hogy a szövetségesek 124 napon át tévováltak és bizonyítékát adták annak, hogy nem ismerték fell Finnország helyzetét, mert különben a genfi határozatot követő másnapon már segítségükre kellett volna sietnie. Ha Danton még élne, kétségtelenül megismételné ezt a kijelentését: vakmerőség, vakmerőség és ismét csak vakmerőség. Ez a vakmerőség hiányzott a szövetségesekből 1940. március 13-ig. — A Figaro leszögezi, hogy Finnország mai sorsát a Németország által az oroszoknak küldött segítségnek köszönheti. — A Matin megjegyzi, hogy a bolsevizmus a skandináv félszigeten olyan helyzetbe kerül, hogy megindulhat azon az útvonalon, amelyen előrehaladását a Mannerheim-vonal katonái akadályozták meg. — Az Epoque azt írja, hogy a szövetségesek előtt két eshetőség állott: a semlegeség, vagy a beavatkozás és a szövetségesek a harmadikat választották és csak erkölcsileg foglaltak állást és nem siettek a beavatkozással.

MIT KAPTAK A FINNEK SVÉDORSZÁGTÓL?

Stockholmból jelentik: A svéd lapok cikke-

ma még farkasszemet néznek egymással. Nehéz megérteni egészséges emberi ésszel, hogy miért kell előbb százezreknek elpusztulniuk, hogy megcsinálják azt, ami így is elérhető? Miért nem ülhetnek össze azok, akik a világ sorsintézői szerepében tetszelegnek, hogy megállapítsák a lét jogos feltételeit minden nemzet és minden ország lakói számára? Ha az egyiknek kevesebb van, mint amennyi elengedhetetlenül szükséges az életlehetőségek biztosításához, juttassanak neki abból, amiből a másiknak a szükségesnél több van. Ennek az igazságát minden hadviselő

ket közölnék, hogy milyen mértékben támogatta a svéd nép Finnországot. Közlük, hogy 100 millió készpénzt, 30 millió értékű ruhákat, majd hitel és egyéb értékek formájában még további 40 millióra rug az, amit a finnek kaptak. Ezenkívül most 9000 önkéntes harcolt a finn frontokon és az utóbbi időben még 5000 önkéntes jelentkezett a svédországi toborzási irodában.

AZ ÉSZAKI ÁLLAMOK SZÖVETSÉGE

Osloból jelentik: Hambro, a norvég képviselőház elnöke, a finn békekötésről megemlékezve, a következőket mondotta: A norvég nép gyászolja Finnországot. Államunknak nem állott módjában, hogy katonai segítséget nyújtson a szomszéd nép számára. Ezután meleg hódolattal adózott Finnországnak és a vitéz, legyőzetlen finn hadseregnek. Kifejtette azt a reményét, hogy most már létre kell jönnie az északi államok együttműködésének. Norvégia részt akar venni Finnország újjáépítésében és végül kijelentette a norvég képviselőház elnöke, hogy az igazságtalan béke nem tarthat sokáig.

„FINNORSZÁGNAK NEM MARADT MÁS, MINT A VILÁG ROKONSZENVE“

Newyorkból jelentik: Az orosz—finn békeszerződéssel foglalkozva az amerikai lapok mérleget készítenek az érdekelt felek nyereségeiről, vagy veszteségeiről, amelyek közvetve, vagy közvetlenül érintették őket az északeurópai konfliktusban. A Newyork Times hangsúlyozza, hogy Szovjetország

fél elismeri — elméletben, de ha a gyakorlati keresztülvitelre kerül a sor, ökölbe szorulnak az adakozás társulására hivatott kezek és inkább fegyvert ragadnak, semhogy abból adjanak, ami nekik maguknak felesleges.

A finnek és oroszok véres tapasztalatok után letették a fegyvert. Vajjon nyugaton is meg kell szerezni ezeket a gyilkos tanulságokat, mielőtt az erőszak helyett a belátás győz? Helysínkiben kiadták az utolsó hadijelentést. Bár a legutolsó lett volna, melyet világgá kürtöltek...

nagy anyagi előnyökhöz jutott, de kérdés, hogy ezzel kiegyenlítődik-e az a veszteség, amely politikai, ideológiai és katonai tekintélyében érte. Finnországnak nem marad más, mint az egész emberiség rokonszenve és csodálata azért a gyönyörű erkölcsi teljesítményéért, amelyet népe véghezvitt. A szövetségesek szempontjából előnyt jelent, hogy nem kellett megízenniük a háborút Oroszországnak és talán ez egyensúlyozza azt a veszteséget, amely azáltal érte őket, hogy a Németország elleni háború arcvonalát nem terjeszthették ki. A Skandináv nemzetek pillanatnyilag elkerülhették a háborút, de

az orosz veszély még közelebb került hozzájuk. Ami Németországot illeti, meg lehet elégedve azzal, hogy a szövetségesek most már oldaltámadást nem hajthatnak végre, ezzel szemben nagy vesztesége, hogy az oroszok teljes ellenőrzése alá kerül a Balti tenger.

Washingtonból jelentik: Hoover volt köztársasági elnök, a finn segélybizottság elnöke, kijelentette, hogy a bizottság folytatja működését. Hasonlóképpen tovább működik a dán segélybizottság és a dán Vörös Kereszt finnországi különítménye.

Mannerheim tábornagy utolsó napiparancsa

Helsinkiből jelentik: A finn rádióleadó álmás szerdán éjjélkor közvetítette Mannerheim tábornagy utolsó napiparancsát. A megrázó napiparancs így hangzik:

Dicsőséges finn hadsereg katonái!

Létrejött a béke országunk és a Szovjet között. A béke szigorú, átengedi Oroszországnak csaknem valamennyi harcteret, amelyet véretekkel öntöztetek, odaadja mindazt, ami életetek drága. Ti nem akartátok a háborút, titeket rákényszerítettek a háborúra. Haditetteitek századokon át ragyogó fejezetei lesznek történelmünk lapjainak. Közületek, akik harcba indultatok, tízenötezer soha nem tér többé vissza tűzhelyéhez és mily nagy azoknak a száma, akik elvesztették munkás kezeiket, de kemény csapásokat is adtak és ha most 200 ezer ellenség a havon fekvő, üveges szemmel bámúlja csillagos egünket, nem ti vagytok a hibások. Ne gyűlöljétek őket, nem akartatok rosszat tenni velük, csak a háború kemény törvényei előtt állottatok. Köszönetet mondok valamennyi finn katonának az ellenséggel szemben tanúsított hősiességéért. Az ellenség nagy számbeli fölényben volt és gyakran ismeretlen fegyverekkel rendelkezett. Az 1500 harcú kocsú és több, mint 700 vadászgép és bombavető repülőgép elpusztítása olyan hőstettekről tanuskodik, amelyeket csak igazi férfiak tudnak teljesíteni. A bátorság és az áldozatkészség ellenére a kormány kénytelen volt szigorú feltételekkel békét kötni. Ennek magyarázata hadseregünk túl kicsiny tartalékai és állományának elégtelensége. Nem voltunk felkészülve arra, hogy háborút folytassunk egy nagyhatalom ellen. Védelmi vonalakat kellett építeni és a segítség kérésünkre nem jött meg. A külföldről mindössze tűzérősséggel és repülőgépek megerősített két zászlóaljat kaptunk. Sajnos, a nyugati hatalmak által megígért értékes segítséget nem lehetett igénybe venni, mert nyugati szomszédaink saját érdekeikre való tekintettel nem engedték meg, hogy a nyugati hatalmak csapatai átkeljenek országaikon. Népiünk szenvedéseit bizonyítják a felgyújtott városok és rombadőlt falvak. Neheziünkre esik századokon át megművelt földeinket átengedni idegen fajnak, amely más életfelfogást és nemzeti eszményeket vall. Kemény erőfeszítést kell tennünk, hogy oltalmazzuk mindazokat, akik elvesztették öveiket és mint eddig, ezután is készen kell lennünk ugyanilyen elszántsággal megvédelmeznünk megkisebbedett hazánkat, mint érintetlen hazánkat.

MANNERHEIM, tábornagy.

ELFOGLALTÁK VIIPURIT

Moszkvából jelentik: A leningrádi körzet katonai parancsnoksága kiadta az utolsó hadi-jelentést, amely a következőképpen hangzik: Március 13-án reggel 7 órakor az orosz csapatok két órai ostrom után elfoglalták Viipuri városát. Az arcvonal többi szakaszain déli 12 órakor bezüntették a hadműveleteket.

FINNORSZÁG NEM KÉRT KATONAI SEGÉLYT

Londonból jelentik: A finn kérdést tegnap tárgyalták az alsóház ülésén. Chamberlain közölte, hogy Nagybritannia helsinkii követét szerdán délelőtt értesítette a finn külügyminiszter, hogy a Szovjet által javasolt békeegyezményt délelőtt 11 órakor aláírták és szerdán délelőtt 11 órakor a fegyverszünet meg is kezdődött. A miniszterelnök hozzátette, hogy a brit kormány közölte a finn kormányal, hogy minden lehető segítséget hajlandó volt megadni a hősies küzdelemben a támadó ellen és az előkészületek is megtörténtek már arra, hogy latbavessék Anglia rendelkezésére álló összes segélyforrását arra az esetre, ha a finn kormány jegyzékben kéri a segélynyújtást. Nagyon természetes — mondotta, — hogy a finn kormány hivatott dönteni afelett, hogy érdekeinek leginkább mi felel meg.

A finn nép biztos lehet arról, hogy Anglia a legnagyobb rokonszenvvel viseltetik iránta jelenlegi helyzetében is.

Attlee őrnagy kijelentette, hogy Anglia a legnagyobb csodálattal viseltetik Finnország iránt és megkönnyebbüléssel vette tudomásul, hogy a mérsárlás véget ért, egyben pedig sajnálkozik afelett, hogy a támadásnak sikere volt. Nagybritannia minden lehető segítséget megad, hogy a nem provokált támadás következtében elszünetelt károkat és rombolásokat helyreállítsák.

Hore Belisha azt a kérdést intézte Chamberlain miniszterelnökhöz, igaz-e, hogy a finn kormány több ízben kért ember- és anyagsegítségét. Nem sajnálatos-e az, hogy ezen fontos események és azok súlyos következményei felett technikai álláspont miatt folyik a vita, hogy a tehetlenséget így mentse? Hore Belisha ezután azt kívánta, hogy a háború vezetésének egész kérdéséről általános vita induljon meg.

Welles Sumner ismét tárgyalt Daladierrel

700 millió font sterling hadikiadást szavazott meg az alsóház

A Rador hírszolgálati ügynökség jelentése

Londonból jelentik: Welles Sumner amerikai államtitkár csütörtökön elutazott Londonból. Valószínűleg Rómába, majd onnan Nápolyba megy, ahol hajóra száll és Newyorkba utazik. Azt hiszik, hogy útja közben ismét találkozni fog Mussolini miniszterelnökkel, vagy valamelyik megbízottjával. Úgy vélik, hogy londoni tárgyalásai tisztázták Anglia állásfoglalását és nem hagytak kétséget afelől, hogy Anglia a végső győzelemig folytatja a háborút.

Párisból jelentik: Welles Sumner délelőtt 10 óra 10 perckor indult el repülőgépen Londonból. Búcsúztatásán megjelent Kennedy londoni amerikai nagykövét is. Welles repülőgépe déli fél 12 órakor érkezett meg a le bourgheti repülőtérre. Negyedegy órakor Welles a miniszterelnökségre ment, ahol Daladier azonnal fogadta.

NAPI ÖTMILLIÓ FONTBA KERÜL AZ ANGOL HADSEREG.

Az alsóház szerdai ülésén Sir John Simon pénzügyminiszter 700 millió font sterling jóváhagyását kérte, ami a háború költségeinek ez évi első részletét képezi. A hadikiadások mind nagyobbakká válnak és

a hadsereg számára naponta körülbelül 5 millió font sterling van előirányozva. A többi költségekkel együtt a napi kiadások összege 6 és fél millió font sterlinget tesz ki.

Londonból jelentik: Az angol alsóház tegnap 192 szavazattal 2 szavazat ellenében megszavazta Sir John Simon kincstári kancellárnak a háború költségeinek fedezésére igényelt 700 millió fontsterling hitelt.

A londoni Daily Express szerint annak a lehetőségét tanulmányozzák, hogy mint a világháború idején, ezúttal is bevezetik a vendéglőkben a húsadagolást.

BANKETT EDEN MINISZTER TISZTELETÉRE.

Londonból jelentik: A külföldi sajtótudósítók egyesülete Eden gyarmatügyi miniszter tiszteletére bankettet adott, amelyen a miniszter többek között a következőket jelentette ki:

— Bármilyen helyzet álljon elő az európai

A Fratteli Branca milánói cég tapasztalata kezeskedik a

Vermouth Branca

versenyhárs nélküli minőségéről

— Nem felel meg a valóságnak — mondotta Chamberlain válaszában, — hogy a finn kormány több ízben kérte segítségünket.

Tőlünk csak anyagi segítséget kért és ezt mindenkor megkapta.

Február 25-én értesítettük a finn kormányt, hogy ha hozzánk akar fordulni, megtettünk mindent intézkedést és elhatároztuk, hogy nemcsak hadianyagot, hanem hadsereget is küldünk, a finn kormány azonban úgy döntött, hogy ilyen felhívással nem fordul hozzánk. Ezután Sir Archibald Sinclair a liberális párt és Henderson a munkáspárt nevében kért felvilágosítást a miniszterelnöktől, hogy a hadianyag révén nyújtott segítségről nyilvánosságra hozott számadatok megfelelnek-e a valóságnak és hogy az angol kormány nem fenyegette-e Svédországot és Norvégiát semlegességének erőszakos megsértésével.

Ezután ismét Hore Belisha szólalt fel és azt kívánta, hogy Daladeir legutóbbi nyilatkozatát az angol kormány is ismerje el. Chamberlain válaszában közölte, hogy ezt a kérdést nem tárgyalhatják a kamara nyílt ülésén.

háború folyamán, sem habozásról, sem megalkuvásról szó nem lehet. Az a segélynyújtás, amelyet a brit világbirodalom a jelenlegi háborúban kap, példátlanul áll a történelemben. Ha a segélynyújtást a kidolgozott tervek alapján igénybe vesszük, úgy az a jelenlegi háborúban döntő következményekkel jár.

A gyarmatügyi miniszter a továbbiakban elmondotta, hogy több ízben alkalma volt Hitler kancellárral tárgyalásokat folytatni és meggyőződött arról, hogy a német birodalom vezére képtelen volt megérteni egy szabad demokrácia szellemét és mechanizmusát. Finnországról beszélve leszögezte, hogy soha még nép nem küzdött férfiasabban szabadságáért.

CHAMBERLAIN JÖVŐ HÉTEN NAGY BESZÁMOLÓT TART.

Londonból jelentik: Az alsóház jövő keddi ülésén részletes vita indul a háborúval kapcsolatos kérdésekről. Arra számítanak, hogy Chamberlain miniszterelnök ismerteti a kormány álláspontját az általános helyzetről.

TANACSKOZÁS WASHINGTONBAN A SZÖVETSÉGESEKNEK SZALLITANDÓ REPÜLŐGÉPEKRŐL.

Washingtonból jelentik: A Fehér Házban tartott értekezleten Roosevelt elnököt és ezen megbeszéltek a külföldi államok részére szállítandó repülőgépek kérdését. Tájékozott körökben úgy tudják, hogy a megbeszélés célja az volt, hogy a szövetségesek hozzájuthassanak a legmodernebb rendszerű amerikai repülőgépekhez.

Üresen térnek vissza az olasz szénhajók

Amszterdamból jelentik: A rotterdami kikötőben még négy, német szénrel megrakott olasz hajó tartózkodik. Tegnap megkezdtek a hajók kirakását és ha a munkával készen lesznek, az olasz szénszállító gőzösök üresen térnek vissza kikötőjükbe.

CAPITOL MA A POLLO

Heinz RÜHMANN és Hans MOSER a szezon legsikerültebb német vígjátékában

13 SZÉK

A vadnyugat banditái

Izgalmas kalandorfilm, a főszerepekben: FRED SCOTT

Az élelmiszerek korlátozása Franciaországban

Hogyan él a hosszú háborúra berendezkedő francia nép?

Páris. Egy külföldi diplomata ismerősöm, aki röviddel ezelőtt körülutazta Európát, mondotta nekem legutóbb, hogy földrészünkön még mindig Franciaország az az ország, ahol a legjobban lehet élni. Furesán hangzik ez, hiszen Franciaország háborúban van és úgy látszik, igaz, mert a legtöbb semleges államban is sokkal nagyobb ellátási nehézségekkel küzdenek ma, mint itt, ahol fél év óta mintegy öt és fél millió ember — a lakosság egynegyed része — áll fegyverben.

AZ ELSŐ HAT HÓNAP

A háború első hat hónapjában a franciák alig érezték meg a meginduló nagy fegyveres mérkőzés gazdasági következményeit. Eddig csak a hús- és benzinfogyasztás volt korlátozva. Hetenkint háromszor zárva vannak a mészárosok s ilyenkor a vendéglőkben sem szabad mészárszékből származó húst felszolgálni. Disznóhúsról és hentesárura csak hetenkint két nap van tilalom. Aki otthon étkezik, azt persze senki sem akadályozza meg abban, hogy előző nap este szerezzék be a húst, amit másnap akar elfogyasztani. A vásárolható hús mennyisége sincs megállapítva, tehát semmi akadálya nincs annak, hogy a hústalan napokra ki-ki több napig előállított készítsen magának, francia szokás szerint. Ami a benzint illeti, minden gépkocsitulajdonosnak, csak a rendőrség által engedélyezett mennyiségre van joga havonta, aszerint, hogy gépkocsija milyen célt szolgál. Sétakocsikázásra lehetőleg minél kevesebb benzint adnak, jelenleg legfeljebb 50 litert. Indokolt esetben azonban mindenki eleget kap. Az, aki egy napos vasárnap délután a boulognei erdőbe vetődik, hamarosan meggyőződhet róla, hogy egyelőre igen bőkezűen bálnak még a benzinnel, mert a gépkocsik ilyenkor épp úgy hemzsegek ott, akár csak békeidőben. Franciaország benzinellátása tulajdonképpen a Földközi-tenger keleti partvidékéről történik s a háború azt nem nehezíti meg; az életbeléptetett korlátozásokat főleg az aranykészlet kimerülése végett határozták el.

A hatóságok által előírt megszorításokon kívül átmenetileg hiányzott itt-ott a kávé, az olaj, sőt — néhány napig a — szén is. A kávéhiányt a hadsereg részére eszközölt nagyarányú vásárlások idézték elő. Minthogy a francia gyarmatok csak a szükséglet egyharmadát fedezik, e téren is valutáris szempontok játszhatnak közre. Franciaország ma a legnagyobb aranykészlettel rendelkezik kontinensünkön, de ezt érthető módon a legfontosabb háborús célokra akarja fenntartani. Ezért valószínű, hogy a háború folyamán a kávéellátás sohasem lesz bőséges. A franciák az Amerikai Egyesült Államok után a világ legnagyobb kávéfogyasztói, tehát ez a kérdés nagyon érdekli őket. Pár hétig tartó zavar után, most egyelőre megint könnyebben le-

Új olasz-orosz kereskedelmi egyezmény készül

Rómából jelentik: A Reuter-ügynökség közli, hogy az az állandó orosz kereskedelmi bizottság, amelynek székhelye Milánóban van, rövidesen Rómába utazik, ahol tárgyalásokat folytat új olasz-orosz kereskedelmi egyezmény megkötése érdekében.

Ezzel kapcsolatban a Havas-ügynökség azt jelenti Rómából, hogy Oroszország olaszországi kereskedelmi megbízottja Moszkvába utazott, a honnan újabb utasításokkal tér vissza a megkötendő olasz-orosz kereskedelmi egyezményre vonatkozóan. Ez a kereskedelmi egyezmény tudvalevően 1939-ben lejárt.

(Rador.)

het kávéhoz jutni. Nincs elegendő katjang (arachide)-olaj sem, amit különösen a délfraanciák használnak; olivolajban nincs hiány, ez azonban drágább. A katjang-olaj tekintetében észlelt fennakadás csak is szállítási nehézségekkel magyarázható, mert Franciaország gyarmatai révén a világ legnagyobb termelői közé tartozik ebből a szempontból. A szénellátás körül a havazás okozott kisebb zavarokat egy-két napig.

MIK AZ UJABB MEGSZORÍTÁSOK?

Ezek azok a „nélkülözések”, melyeket eddig a háború miatt kellett a franciáknak elviselniük. Ettől eltekintve az otthonmaradottak ma is úgy élnek, — illetve éltek eddigéig — mint a múlt év szeptemberé előtt. A kormány azonban elérkezettnek látja az időt arra, hogy hosszú éveig tartó háborúra készüljön fel gazdaságilag s ennek megfelelően rendezkedjék be. Ez az előrelátás magyarázza azokat az újabb megszorításokat, melyeket a francia minisztertanács a legutóbb rendelt el.

Elsősorban ezért foglalt a kormány állást a jegyrendszer bevezetése mellett, amire valószínűleg májusban fog sor kerülni. Hogy milyen élelmiszeri cikkek terjed majd ki, ez még nem bizonyos, de kétségkívül első helyen lesz köztük a kenyér. A világháború folyamán Franciaországban szintén voltak kenyér-, cukor- és szénjegyek; igaz, hogy csak a háború második felében. Ezúttal bizonyára sor fog kerülni egyéb cikkekre, pl. a húsról is. De addig is, míg a jegyrendszer érvénybe lép, komoly megszorításokat írtak elő az étkezés terén. Március 11-től kezdve hetenkint háromszor zárva maradnak az összes cukrászdák; szeszes italt — kivéve természetesen a bort — hetenkint három napon tilos árúítani; nem lesz többé tejszokoládé, sem csokoládé-

A helyes fogápolásnál kezdődik a szépség.

bonbonok; az olcsó vendéglőkben 300, a drágábbakban 150 gramm kenyeret lehet étkezéshez fejéknél adni; egy vendég részére nem szabad két tál ételnél többet felszolgálni. Ez az utóbbi intézkedés azonban nem vonatkozik a levesre, az előételre, a sajtra és sült tészta vagy gyümölcsre, úgy, hogy a vendéglőkben kosztoló francia polgár ezentúl is jól megebédelhet, mert egy tál levest, vagy négy előételt, egy húsételt körítéssel, egy külön tál főzeléket vagy halat, sajtot, süteményt vagy gyümölcsöt ehet s bort ishat hozzá. Hetenkint háromszor a húst hallal vagy tojáséttel kell helyettesíteni és le kell mondani az ebédelőtti „apéritif”-nek nevezett erős szeszes italokról és az ebédutáni pálinkáról.

Szóval, a franciák a mostani megszorítások után is elég jól élhetnek a háborús viszonyokhoz képest. A takarékosági szempontokon kívül a kormányt kétségkívül az a tekintet is vezette, hogy lehetőleg elébe vágjon a túlzott árdragításnak és megakadályozza azt, hogy egyesek botrányos módon lakmározzanak és dözsöljenek, mialatt mások hazafias kötelességüket teljesítve a hadsereg kosztját eszik, családjuk pedig gyakran szerény körülmények között kénytelen élni.

Honti Ferenc

Hat évi fogházra ítélték Ausnitt Miksát

Okirathamisításban, hűtlen kezelésben és devizavétségekben mondták ki bűnösnek

Fővárosi tudósítónk jelenti: Ausnitt Miksa bűnperében, háromheti tárgyalás után, csütörtökön délután hangzott el az ítélet. Nemcsak az országban, de a külföldön is nagy érdeklődéssel tekintettek a bíróság döntése elé.

Az ítéletkihirdetés időpontját a néhány nappal ezelőtt befejezett főtárgyalás utolsó napján Nicoresteanu elnök március 14-e, délután hat órában állapította meg. Már öt óra körül gyülekezni kezdett a közönség és amikor a bíróság tagjai pontban hat órakor az emelvényen megjelentek,

a hatalmas terem már zsúfolásig telve volt érdeklődőkkel.

Feszült érdeklődés ült az emberek arcán és mindenki idegesnek látszott. Ausnitt Miksa, aki a húsz napig tartó tárgyaláson fáradságtalannak bizonyult, sőt csak a legkritikább esetben látszott idegesnek,

ez alkalommal alig találta a helyét.

A vádlottak számára körülkerített helyen pillanatig sem maradt nyugton. Amikor néhány pillanattal a bíróság tagjainak bevonulása után az ítélet felolvasása megkezdődött, a teremben ha-

lálós csend támadt. Az ítéletet a bíróság elnöke olvasta fel és az a következőképpen hangzik:

„A törvényszék meghallgatva a vádhatóság képviselőjének előterjesztését, a törvény nevében Ausnitt Miksa 51 éves nagyiparost, aki Galatiban született, Bucurestiben lakik és jelenleg a tízes számú vizsgálóbírói hivatal 122—1939-ik számú végzése alapján a vacarestii fegyházban van letartóztatva, bűnösnek találta a II. Carol büntetőtörvénykönyv 539-ik szakaszának 1. és 2. bekezdése, az 540. szakasz 3. bekezdése, a 96. szakasz, továbbá a 98. szakasz és a 39. szakasz első és második bekezdése és végül az 555. szakasz első bekezdése szerint minősülő hűtlen kezelés büntetében.

Bűnösnek találta az okirathamisításról szóló törvényszakaszban foglalt és minősülő büncselekményben, a devizatörvény kijátszása és végül a közvagyon védelméről szóló törvény kijátszása miatt és ezért a bíróság

hat esztendei fogházra, politikai jogainak négy évi felfüggesztésére és 10.000 lei pénzbírságra ítélte.

Kötelezi ezenkívül a bíróság a vádlottat, hogy az államnak 1 leu kártérítést, míg a Resica-társaságnak összesen 270 millió lei kártérítést fizessen.

A bíróság ítéletében a továbbiakban részletesen felsorolta azokat a tételket, amelyek egyittvéve képviselik a 270 millió leinyi kártérítést. Ezek között szerepel többek között az az értékpapír is, amely jelenleg a monacoi Cepitársaságnál van, a vádlott állítása szerint azért, hogy a Resica tartozásainak kamatfizetését biztosítsa. A bíróság kötelezte Ausnittot, hogy vagy a 18 millió 35 ezer francia aranyfrank értékű értékpapírt juttassa vissza a Resicának, vagy az ennek megfelelő pénzüsszeget leiben, ami 68 millió 877 ezer 493 leit tesz ki, továbbá az értékpapírok szelvényeinek értékét.

A bíróság végül 20.000 lei perköltség megfizetésére is kötelezte a vádlottat. Az ítéletnek csak rendelkező részét olvasták fel, míg az indokoló rész megfogalmazása utóbb történik.

Gaál FRANCISKA
Franchot TONÉ
Ez utolsó Katalin

Rendezte: Norman TAURÓC
MÉSE A MINDEN TUDÓ ÉS MINDEN
ÁTÉLT FÉRFIRÓL ÉS AZ ÁRTALAN
FALUSI KISLÁNYRÓL.

**Nagy sikerrel fut a CORSO moziban.
3 órakor 17 leies helyárral: A 3 testőr**

Interju önmagammal a saját első bálomról

A továbbit farsang színesen tarka eseményei az idén szokatlan gondolatokat ébresztettek bennem. Azelőtt az ujságokban megjelenő báli tudósítások csillogó kis beszámolók voltak egy-egy ilyen társadalmi eseményről, de nagyobb jelentőségük aligha volt. Viszont ma, amikor az ujságok tele vannak a háború fúriáinak táncával, amikor vér, piros, meleg, drága embervér gőzölög az ujságnak majdnem mindegyik lapján, ma sokszoros jelentőséget láttam egy báli mulatságról, farsangi vigalomról szóló beszámolóban. Különös jelentőséget lehetett is látni azért, mert az ideai báli tudósítás azt hirdette, hogy ezen a szerencsétlen világban még nem minden harci kocsi, bombavető repülő, mérgező gáz, villámháború, hanem maradt még az emberekben egy kis életöröm, vígság, mosoly, nóta és tánc. Ha egy mai ujságot a Szaharához hasonlítunk — néha tényleg olyan üres — akkor a báli beszámoló az oázist jelentette. Felüdített, új erőt adott, megnyugvást és reményt nyújtott, hogy a nagy világégés lángja még nem fojtotta el az életöröm örök kicsi mécsesét...

Ezért volt az idén komolyabb értékű a farsangi beszámolóknak és ezért hangzott kedvesebben, biztatóbban egy első bálózó bakfisleány kacagó nyilatkozata az ujságíró kérdésére, mint sok diplomata viharfelhőket sejtető kijelentése, amit az ujság útján a nyilvánosságnak adott. Az első bálós lányok ártatlan örömeiben fűrdő nyilatkozatait hallgatva, önkéntelenül eszembe jutott az én első bálom és hirtelen — mondhatnám meggondolatlanul — elhatároztam, hogy én is csináljak egy ilyen első bálós beszámolót. Kissé jaj, de későn, meginterjúvolom — önmagamot első bálomról. Idestova negyven éve lesz, de még mindig igen élénk emlékezetemben van ennek az első bálnak minden szépsége, minden — tragikuma. Mert tragikus, majdnem végzetes volt rám nézve ez az első bál. Az öreg ujságíró deresedő fejjel, szépen szembeülteti magával a tizenhét éves piarista gimnáziumi diákot és megcsinálja az interjút — a saját első báljáról.

— Tizenhét éves piarista diák nem is mehetett el bálba, pláne komoly, nagy bálba — jegyzi meg gyanakvóan az öreg ujságíró — mert azt, annak idején még szigorúbban tiltotta úgy a családi, mint az iskolai fegyelem.

— És mégis úgy volt, szerkesztő úr — erősítgeti a multba révedező tekintettel az egykori kisdiák — hadd mondjam el az emlékek láncán elindulva, szép sorjában. Farsang ideje volt és én a nyolcadik osztályba jártam a temesvári piarista főgimnáziumban. Jó tanuló voltam, a régi iskolai értesítőkből még most is megállapítható, hogy tandíjmentes és ösztöndíjas, úgynevezett jeles diáknak könyveltek el a tanárok. Ez a jóvélemény és kitűnő bizonyítvány éveken át kísérte középiskolai pályámat, egészen — az első bálomig. Ekkor kitört egy piarista diák szigorú erkölcsi elveivel körülhatárolt életében a páratlan botrány.

— Na, talán még sem volt botrány, talán csak egy kis epizód!

— Botrány volt az, kérem, még pedig a javából. Szerkesztő úr ujságírói hivatásából kifolyólag bizonyára foglalkozik a lélek, a szív titkainak a búvárkodásával is és így természetesen fogja találni, hogy egy olyan tizenhét-tizenéves gimnazista, a maga zabolátlan, fiatal érzéseivel, halálosan tudott szerelmes lenni. Nem hiszi? Kérdezze csak meg önmagát, hogy annak idején nem így volt-e önnél is! Hát én abban az időben borzasztóan szerelmes voltam egy aranyos kislányba, egy igen tekintélyes gyárvarosi polgár kökényszemű lányába. Hogy az ő lényé jobban lekötötte minden gondolatomat, mint Tacitus — akármilyen rövid volt is — az nem igényel bővebb magyarázatot. És ebben az érzelmi túltengésben egyik szürke farsangi hétköznapon megtudtam, hogy szívzem, aki akkor fogta a Marsits-féle felsőbb leányiskola utolsó évét és nagylánynak kezdett számítani, a legközelebbi szombaton elmegy első báljára, szülei elviszik a híres nőegyleti bálba, a Redoutba. Ez a hír hűségesen szerető szívem mélyéig megrendítette, elviszik hófehér túllbe és csipkébe burkoltan bálba, talán már a vőlegényjelölt is ott settenkedik valamelyik sarokban és én azalatt otthon bifláztam a fizika nehéz tételét. Gay Lussac és Mariotte egyesített törvényét.

Ez lehetetlen, ebbe bele kellene halni! Úgy-e, szerkesztő úr is így érezte volna?

— Sok a fiatalos hév és diákos fantázia ebben a historiában.

— Irigylit attól a szerelmes kis diáktól? Hiszen maga is ilyen volt. Na, de hallgassa tovább. Másnap már kész voltam a legvakmerőbb tervvel: én is elmegyek arra a bálra! Ez volt az én első bálom és bizony tudom, hogy ha olyan szerelmes lett volna, mint én, akkor maga is így cselekedett volna. Önképzőkori szerepléseim révén rendes feketé ruhám volt, a bál szombatján este tanulás ürügye alatt megvártam, amíg apámék lepihennek, kis szobámban csendesen átöltöztem, nesztelenül kiszöktem a folyosóra, húsz fillérrel megvesztegettem a házmestert és tizenegy óra-kor ott kalimpált a szívem a torkomban, amikor az egykori Redout piros szőnyeges lépcsőin a sok díszes dáma és elegáns úr között a kis piarista diák behatorkált a nagyterembe.

— Persze, rögtön észrevették a kis betolakodót és mint oda nem való gyereket, szépen kitessekeltek a tereméből!

— Rossz az ujságíró elképzelése, mert nem így történt, szerkesztő úr. Nem dobtak ki, ugyan ki hederített volna egy ilyen sápadt emberkére. Az egyik oszlop mellé húzódtam és abban a gyönyörű zúrzavarban, amely elem tárult, tágra szakadt szemmel kerestem az én kis szerelmemet. Hamarosan megtaláltam, egy csinos fiatal emberrel táncolt és én abban a pillanatban úgy éreztem, hogy azonnál megszakad a szívem. De a szerelem leleményes és vakmerő. A következő valcert a leány velem táncolta, nagyon boldogok voltunk mind a ketten, pedig láttuk, hogy a mama rettenetesen szigorú arccal szeretné azt a nyálás kölyköt elparancsolni onnan, a leányt mellől, de ez nem sikerült, mert óvatosan kerülte a mama közelségét. A szerelmesek híres táncát, a második négyest is együtt táncoltuk — Keszler táncosnár jóvoltából ezt is tudtam — és ezekben az órákban, mert reggel négy óráig tartott ez a földöntúli boldogság, nem cseréltem volna senkivel. Pedig akkor már sötét felhők tornyosultak fiatal életem napsugaras egén. Talán éppen egy andalító keringő, vagy friss csárdás élvezetének adtuk át magunkat, amikor a Redout emeleti erkélyfolyosóján megjelent a Kronprinz-szálló harmadik emeletén lakó egyik civil tanárunk, a boldog emlékezetű Müller Carolo tornatanár, a Pummer-vendéglőből jöhetett haza és — mint utóbb kiderült — meglepetéssel vette észre a bálteremben, lent, a sokadalomban vígan fickádozó iskolás fiút, saját tanítványát, akit nagyon jól ismert, mert tornára és vivásra is tanította. Jó ember volt Müller tanár ur, nem zavarta meg a mulatságomat, bizonyára nem akarta az első bál örömeit elrontani, hagyott tovább táncolni, de hétfőn első dolga volt az iskolai fegyelem súlyos megsértéséről jelentést tenni osztályfőnökünknek, Cseh Lajos tanár úrnak. Hát ami ezután következett, az kicsiben közel járt a görög sorstragédiához. Osztálykönyvben való harmadfoku megróvás, egy héten keresztül majdnem minden tárgyból kiméletlenül szekunda. Na, bálózó fiatal úr, hát így készültünk! — lesújtó szavakkal küldtek helyre a tanárok és a prematurusjelölt diák a legrosszabb tanulók közé csúszott. Húsvétkor jött a róvó cédula, három tárgyból róva, kettőből intve és amikor menderéről éppen az áruló róvó cédula révén jópám tudomást szerzett, — a cédulát sajnos, a szülőknak kellett aláírni, — akkor betelt a keserűség pohara, a tragédia mértéke. Hogy az ókorból csökevény szokásként megmaradt testi fenyték-jogot apám milyen mértékben vette igénybe, arról szerkesztő uram — mindkettőnk reputációja érdekében — nem óhajtok nyilatkozni. Ha jól emlékszem, körülbelül úgy állíthatnám fel a mérleget: egy tánc — egy pofon.

Apám kifejezett kérelmére a tanárok ezután még szigorúbban fogtak, az érettségén éppen csak, hogy átesusztam, az egyetemen mint jogász az ösztöndíjat a matura eredménye alapján természetesen nem élvezhettem, az a kis lány is többet járt a fejemben, mint a római jog és így végső eredményképpen jókora köze lett az első bálnak ahhoz, hogy nem legalább másodrangú ügyvéd, hanem csak harmadrangú ujságíró lett — a szerkesztőből.

(Gogo.)

Kovács György:

A vörös számár

című regénye az Uj Erdélyi Könyvek sorozatnak második köteteként most jelent meg. A vörös számár Hegyi Sándor gyerekkori csúfneve, mely égővörös haja miatt ragadt rá. Hegyi Sándor is, mint annyian társai közül, résztvett a világháborúban, hadifogságba esett és mivel a hadifoglyok is kezdtek hazaszállingózni, felesége is nap-nap után várja. A regény is azzal kezdődik, hogy Hegyiék háza falán megjelent egy vörös számár az itthonmaradt és férjváro asszonynak, aki ebben titkos jelt lát, hogy valami nagy dolog van történetben. Az éjszaka sötétjében haza is érkezik Hegyi Sándor a faluba, ahol még senki sem tudja, hogy a frontok összeomlottak és a sok megpróbáltatástól megkínzott emberek tódulnak haza. Amikor ezt megtudják, a kicsiny faluban is felborul a rend, az elégedetlenek kárpótolni akarják magukat a sok szenvedésért és ott is akad egy Oroszországot megjárt rokkant katonára, aki szeretné az idegen forradalmi eszméket valóra váltani, de igyekezete megtörik a nép józanságának ellenállásán. A regénynek nem egy ember a hőse, hanem az egész falu. A cselekményt sem egyes emberek érdekeinek összeültözése lendíti, hanem cselekménye a háborúutáni összeomlás maga egy falu hangulatában kivetítve. Klasszikus egyedülvalóságukban lépnek elének az egyes figurák: a falu papja, a háztartási hűségében megrabolt és ezért feleségének gyilkosává lett, de lelkiismeretfurdalásai elől maga is a halálba menekült leszerelt katonára, a fellábu, mindenkivel és mindennel elégedetlen, de végtelenül gyáva cipész, a férjét hazaváró asszonyok, a gazdagságában könyörületet nem ismerő, szőrösszívű, a háborúnak csak gazdasági előnyeit kihasználó nagygazda, a becsületes, minden nyomorúsága közepette is józanságát megőrző Hegyi Sándor, a menyé becsületét kikezdő gögös, rátartó anyós és a többiek is mind, mind hűből és vérből való alakok, amint a regényben élénk kerülnek. És valamennyien abban bíznak, hogy most jobb világunk kell jönnie, mely kárpótolja őket a háborús szenvedésekért, de rájönnek, hogy elképzeléseik messze mögöttes maradnak a valóságnak és a népuralom nem az, amit ők annak gondoltak. Új világ kell, új emberek, új szívek, amilyen a szegényeké és a szenvedőké, — foglalja össze a tapasztalatokat a falu. Ezzel fejeződik be a regény, melynek zamatos magyar nyelvezete élvezetessé teszi az olvasást és az egész mű felépítése híven tükrözi vissza a falu hangulatát a nagy összeomlás utáni első napokban, minden kielégítetlen vágyával, akarásaival, szenvedélyeivel és babonáival együtt. A könyv belső tartalmához méltó annak szép, izléses kiállítása és különösen magyaros stílusú bekötése.

SCALA mozi

Ma és minden nap

Cecil B. de Mille

a legnagyobb élő rendező csúcsteljesítménye:

Az acél-sárkány

Az emberi akaratere és tudás, — az örök kalandvágy és önfeláldozó szerelem filmje: Nagy tettek — nagy emberek — nagy élmények filmje! Férfiak és közöttük egy bátor, harcos asszony, akik ezer kaland és veszélyen keresztül küzdöttek a civilizációért (A film elkészítése 16 hónapot tartott, 2 nagy indián törzs közreműködésével)

Barbara Stanwick,

JOEL Mc. CREA, PRESTON FORSTER,
AKIM TAMIROFF

Kérjük jegyeiről idejében gondoskodni!

Nőtlenégi adó

* II

Nem új dolog a nőtlenségi adó. Több külföldi államban évek óta kaján kárörömmel veszik a nős férfiak tudomásul azt a csekély elégtételt, hogy viszont... az, aki nőtlen, külön adót fizet ezért az irigylet állapotért. Most nálunk is az új pénzügyi törvények során találkozzunk a coelibatus megadóztatásával. Az állam pénzügyi okokból nyult ehhez az adónemhez. Másutt nem annyira pénzügyi oka volt a nőtlenségi adó korábbi behozatalának, mint inkább a társadalmi szempont.

A nőtlenségi adóból társadalmi segélyalapot létesítettek: a sokgyermekes, szegény családok támogatására. Erkölcsei jelleget kölcsönöztek ennek az adónemnek azzal, hogy azok, akik nem építettek családi tűzhelyet, járuljanak hozzá azok megsegítéséhez, akik talán tulságosan benépesítették a családi otthont. Nálunk az új adónak egyszerű, fiskális jellege van. Aki nőtlen, kevesebbet költ, a takarékoság eredményéből tehát engedjen valamit át az államnak, amelynek most kell a pénz és azt az „emberi önzést”, amelynek segítségével az adófizető elhárított eddig minden asszonyi mágnest, csak úgy, mint az angol hajók mágnesöveje, leszereli a fenyegető, úszó aknákat.

Az a bizonyos kárörvendező mosoly tehát nálunk is megjelenhet a nős emberek ajakán. A latin közmondás szerint a nyomorultakat csak az vigasztalja, ha minél többen lesznek nyomorultakká és a nős férfi igazi öröme, ha hallja, hogy barátai is sorra nősülnek. Ehhez képest csak sovány vigasz az, hogy a nőtlenek néhány százalékkal több adót fizetnek és így az említett kárörvendezés inkább az erkölcsi elégtétel gyümölcseként csüng az ajkakon. Mert mégis csak valami azt, hogy íme az állam sem hagyja annyiban a dolgot, a törvény disztinívál, az adóhivatal számukra külön rovatot készít, szóval hivatalosan külön lettek a nőtlenek állítva, megkülönböztetésül azoktól, akik természetes és társadalmi kötelezettségeiknek kellő időben eleget tettek és az élet maradéktalan terheit vállalták.

Lássuk be azonban, hogy a nőtlenségi adónak tisztán pénzügyi okokból történő behozatalában több az igazságosság, mintha az társadalomjavító, vagy büntető céllal történne. Pénzre van szükség — ez a tény és ennél többet az új adótörvény nem mond: Különösen nem jelent ki semilyen erkölcsi ítéletet. És ebben különbözik azoktól a nőtlenségi adótörvényektől, amelyeket már külföldön évekként előtérbe hoztak. Ezek az utóbbi törvények egy feltételezett jobb társadalmi helyzet után rótták ki adót. Ez az adó büntető jellegű volt és ha nem is súlyosan, de mégis legalább egy erkölcsi ítélet könnyűségével ért olyanokat is, — akik nem tehettek róla, hogy nőtlenek maradtak. Általánosítás áldozatai lettek azok, akik öreg szüleik miatt nem építhettek családi otthont, akik gátlások, csalódott szerelemek és egyéb elfoglaltság vagy elfogódottság miatt nem nősültek. Régi dolog, hogy azok, akik fiatalokorukban előírják maguknak, hogy nem nősülnek, azok rendszerint elbuknak a harmincadik év körül és egy tavaszi estén belejtenek egy templomkapun, mint boldog vőlegények. De azok, akiknek nincsenek elveik, de szépen elmaradnak a Házassági Hírek rovatából, azok sokkal többen vannak. Egyszerűen elhagyják a házasságot, mint valamilyen másodrendű dolgot, ahogy például van, aki nem volt Párisban, vagy aki évről-évre halogatja, hogy a tengerpartra menjen.

Jobb így: hogy a nőtlenség megadatása egyszerűen pénzügyi és számtani kérdés és nem akar a társadalmi igazságtétel eszköze lenni. Mert a nőtlenség nem mindig irigylendő, sőt sokszor büntetesszerű állapot, amely mögött nem mindig az önzés, hanem gyakran éppen az önfeláldozás, vagy csendes tragédiák árnya húzódik meg és az eseteknek csak kisebb részében irigyelni való helyzet.

A társadalmi törvény a férfi feladatává teszi a családalapítást és ehhez a vasszabályhoz alkalmazkodnia kell a törvényeknek, amelyeket újabban nagy gondnal alakítanak a társadalmi igazságosság formájára. De ebben a lázas szándékban sem szabad a szemünket az egyénről eltéveszteni, nem szabad az általánosítással elhomályosítani az egyéni sorok felmérését. A társadalmi perek és problémák sorában van a nőtlenség kérdése. Nőtlennek lenni: társadalomellenes. Van-e azonban mentség erre a magatartásra? Azt hisszük van. Annyiféle mentség, ahányféle sulyu keresztet visel az ember.

A mentség és védekezés labirintusában azonban ne tévedjünk el.

Nincs szükség ezekre, mert az adótörvény nem ítélkezik, csak pénzt követel.

A nőtlenek pedig fizetni fognak. Végül valami történik velük, amiért senkisésem fogja őket irigyelni.

Egy pár csepp elegendő

Az ODOL szájvizet erős, egy pár csepp, egy fél pohár vízben, elegendő a hatásos szájöblögetéshez. Az ODOL antiszeptikus és az egészség védelmezője.

ODOL

Régi temesvári szobrok, melyek a magyar uralom idején is az osztrák elnyomatásnak voltak hirdetői

Temesvár városának ma sincsen valami sok szobra nagyságához, jelentőségéhez és gazdagságához mérten. Még inkább szembeszökőbb volt azonban szoborszegénysége a múltban. A háború előtt tervezték több különböző szobor felállítását, azonban a bekövetkezett történelmi fordulat következtében a tervek nem valósultak meg.

A régi temesvári szobrok közül van három olyan, amely már eltűnt a nyilvánosság szeme elől.

Ezek közül az egyik a városháza előtti téren állott. Ezt a szobrot Ferenc József állíttatta azoknak az osztrák katonáknak az emlékére, akik a temesvári vár védelmében vesztették életüket, amikor a várat 1849-ben a magyar szabadságharc csapatai ostromolták. A szobor alapkövét 1852 június 15-én tették le és a szobor leleplezése 1853 január 17-én ment végbe. A szoborművet Kranner József prágai építőművész tervezte, az allegorikus szobrokat pedig Max József bécsi szobrász készítette. A szobor alapja várbástyát ábrázolt, amelyből csúcsíves torony emelkedik ki. A torony négy oldalán négy képletes alak a becsületet, az engedelmeséget, az éberséget és az önfeláldozást ábrázolja. A torony menyezete alá került az emlékmű főalakja, egy fiatal nő, aki kezében a vár kulcsait tartja. Ez az ifjú nő Ausztriát jelképezte. Az emlékmű talapzatán eredetileg állati szörnyek voltak, amelyek fogcsikorgatva néztek fölfelé. A szörnyalakok a várat ostromló magyar ságot jelképezték. Ezeket a szörnyalakokat többször is megcsonkították és azért az osztrák katonai hatóság 1885-ben, amikor a szobrot renoválták, elrendelte eltávolításukat.

Az 1918 évi októberi forradalom napjaiban tüntető fiatalok letörték az emlékmű főalakjának fejét. Évekig állott a megcsonkított szobor, amíg néhány esztendő előtt, a tér parkosítása és rendezése alkalmával lebontották. Részzeit kiszállították a katonai temetőbe és minthogy eredetileg elesett katonák emlékére készült, felállították ama tömegsír mellett, amelyben az 1849-ben elesett osztrák katonák nyugszanak.

A másik eltűnt temesvári szobor Scudier Antal báró szobra. Ez a szobor a Belváros és a Józsefváros közti Scudier-parkban állott. Az 1918 év végén egy sötét éjszaka ismeretlen tettesek ledöntötték a talapzatáról. Hónapokig hevert Scudier báró szobra a parkban, amíg onnan elszállították előbb a városi kertet telepére, majd a városi múzeum udvarára. A múzeum azóta a kulturpalotába költözött és épülete a városi könyvtár otthona lett, azonban Scudier Antal szobra ma is ott búslakodik az udvaron.

Ezt a szobrot Kauffungen Richárd bécsi szobrász mintázta 1879-ben. Vasha öntötték és Temesvárra hozták, ahol a báró által létesített és róla elnevezett parkban felállították. A vasból készült szobrot bronzfestékkel festették be és ezzel azt a látszatot adták neki, mintha valódi bronzból készült volna. A szobor Scudier tábornokot álló alakban életnagyságban ábrázol-

ta, vállain nyitott köpenyvel. Merengő tekintete mintha a park szépségében gyönyörködne.

Scudier Antal báró temesvári hadtestparancsnok volt. Osztrák katona volt ugyan, de nem érdemelte meg, hogy szobrát ledöntsék. Tulajdonképpen katonaruhát viselő, derék városipolgár volt. Nem épített Temesvárott erődöket, hanem rendezte a várost, sokat tett szépségének emelése érdekében és több parkot létesített. Tagadhatatlanul érdemeket szerzett Temesvár fejlődése körül. A hálás polgárság nemcsak parkot, hanem teret is elnevezett róla. Hogy 1918-ban, a forradalmi forró hangulatban mégis ledönték szobrát a talapzatról, az nem annyira magának Scudier Antal bárónak, mint inkább az osztrák katonai szellemnek szólt, amelynek bukásán mindenki újjongott.

A harmadik eltűnt szobor Ferenc József szobra volt, amely az egykori hadapród iskola kertjében állott. Ezt a szobrot Hoffmann Ede bécsi szobrász mintázta és a bécsi arzenálban öntötték bronzba. Leleplezése 1902 október 4-én ment végbe. A szobor teljes életnagyságban ábrázolja Ferenc Józsefet, álló alakban, honvédtábornoki szolgálati egyenruhában, honvédtisztí övvel, fején sapkával, köpenyben. A szobor márványtalapzaton állott. Az állami főhatalomban történt változás után a szobrot eltávolították a helyéről és az jelenleg a tűzérési iskola egyik alagsori helyiségében van.

Félegyházi András

MA a
CAPITOL-ban
Heinz Rühmann és
Hans Moser

13 szék

= HIREK =

MEGJELENÉS

Minden napon a vasárnapokat és ünnepnapokat követő napok kivételével.

ELŐFIZETÉSI ARAK:

BELFÖLDÖN:

Magánosoknak egy hónapra 70, negyedévre 200, félévre 400, egész évre 800 lei. Házhoz való kézbesítésért külön havi tíz lei. Nyugdíjasoknak, közalkalmazottaknak egy hónapra 60, negyedévre 180, félévre 350, egész évre 700 lei. Házhoz való kézbesítésért külön havi tíz lei. Hatóságoknak, közhivataloknak és közüzemeknek, gyáraknak és vállalatoknak egy évre 1.200 lei kézbesítéssel együtt.

KÜLFÖLDÖN

Egy hónapra 120, negyedévre 350, félévre 700, egész évre 1.400 lei.

TELEFON

28—10 és este 9 óra után 28—15.

SZERKESZTŐ:

Vuchetich Endre dr.

Selmeci emlék

Ó, Selmecem, ó, Selmecem,
megint reád emlékezem,
rózsa éled, mely elvirult,
jelenné lesz a régi múlt.
Uccádon, mely girbe-görbe,
rég-rég jártam föl-le-körbe,
szívedben, az út-terraszon,
rég korzóztam langy tavaszon,
Szentháromság köves terén
rég intett sok vén ház felém,
Leányváron és Óváron
nem voltam már számos nyáron,
Vichnye felé rég kószáltam,
Tircs-forrásnál régen jártam,
rég voltam fent Vöröskuton,
régén a hodrusi úton,
rég sétáltam Szélaknára,
rég másztam fel a Sztinyára,
s rég voltam, régen bizony
Kisiblyén víg majálison...
Ó, Selmecem, szép Selmecem,
most, hogy reád emlékezem,
újra látlak lelki szemmel,
újra látlak a szívemmel,
uccádat újra járom
s visszatér az ifjuságom,
felkacagok és ballagok,
mert megint húsz éves vagyok.

KUBAN ENDRE

— Boris bolgár király kitiintette Horthy Miklós magyar kormányzót. Budapestről jelentik: Sztolioff budapesti bolgár követ Bardarov őrnagy, a bolgár király szárnysegédjének kíséretében tegnap kihallgatáson jelent meg Horthy Miklós kormányzó előtt és átnyújtotta a Szent Cyril és Metod rendek jelvényeit, amelyeket Bardarov ezredes hozott magával.

— Bolsevizmus a volt lengyel területen. Londonból jelentik: Az alsóházban Buttler külügyi államtitkár egy hozzá intézett kérdésre azt válaszolta, hogy Lengyelországnak Oroszország megszállása alatt lévő részében az állapotok fokozatosan olyanok lesznek, amilyenek nagyrészt Oroszország többi részében uralkodik. (Rador.)

— Hatalmas tűz Franciaországban. Párisból jelentik: Az egyik roubaixi nagy gyártelepen tűz keletkezett, amely többmillió frank kárt okozott.

— Elnapolták a magyar képviselőház üléseit. Budapestről jelentik: A magyar képviselőház szerdán tartotta utolsó ülését a húsvéti szünetek előtt. Az új ülészak április 2-án kezdődik. (Rador.)

— Láng Boldizsár bárót választották ismét az Interparlamentáris Unió elnökévé. Budapestről jelentik: Az Interparlamentáris Unió magyar csoportja ismét elnökövé választotta báró Láng Boldizsárt. Újboli megválasztása alkalmával beszédet mondott, amelyben többek között hangsúlyozta, hogy az Interparlamentáris Unió ma sokkal fontosabb, mint bármikor, mert annak olyan tagjai is vannak, akiknek hazája nem tagja a Népszövetségnek, mint például Olaszország, az Egyesült Államok és Japán.

— Elhunyt neves filmszínész. Berlinből jelentik: La Jana, a kiváló táncosnő és hírneves filmszínész szerdán este 30 éves korában elhunyt.

Huszezer kilométeres sebességgel a világűrben

A csillagászok által észlelt legtávolabbi és legtitokzatosabb csillagászati egységek az úgynevezett ködfoltok. Ezek új csillagrendszer-csoportok, amelyeket csak fehér, csillogó foltok alakjában észlelnek a legérzékenyebb távcsövek. A tudomány 300 ezer ilyen ködfoltot ismer, illetve ennnyit számolhatott eddig meg és ezek közül mintegy hetvennek el is készítették a színkép-analízisét. Az új távcső értékes felvilágosításokkal fog szolgálni ezen a téren is. Eddigi műszereinkkel csak olyan csillagokat tudtunk észlelni, amelyek 200.000 fényévre voltak tőlünk, tehát olyan távolságra, amelyet a fény 200 ezer év alatt rohant be. Az új távcsővel olyan rendszerek és ezeknek a rendszereknek olyan egységei kerülnek az ember látókörébe, amelyeknek a földünk től számított távolsága egymilliárd fényév, ami annyit jelent, hogy a fény egy milliárd év alatt teszi meg a Föld és az észlelt csillag között levő fantasztikus távolságot.

— Gyászistentisztelet Calinescu lelküdvéért. Bucurestiből jelentik: Vasárnap, március 17-én lesz hat hónapja, hogy Calinescu Armand volt miniszterelnök merényletnek esett áldozatul. Déli 12 órakor a curtea de argesi katedrálisban gyászistentisztelet lesz, amelyen az elhunyt miniszterelnök családtagjai és barátai vesznek részt.

— Bó gyermekáldás. Buzauból jelentik: Maria Gheorghe sageatai asszonynak négyes ikrei születtek, akik közül kettő fiú, kettő leány. A nagy hideg következtében az egyik leányka meghalt. A negyedik egészségügyi szervezet intézkedésére a három újszülöttet ápolás alá vették.

— Tulceától Sulináig felszabadult a Duna a jégpáncél alól. Galatiból jelentik: Galatiban tegnap volt az első tavaszi nap és a hőmérő 15 fok melegezt mutatott. A Duna jege olvadni kezdett. Tulceától Sulináig a Duna már hajózhatóvá vált. Ha az idő továbbra is kedvező marad, a hajózás az egész szakaszon megkezdődik.

— Rablóátadás egy szállodai szobában. Hügel Péter kisteremiai gazdától a temesvári Hotel Gara egyik szobájában elloptak nyolcezeröttszáz lei készpénzt. A rendőrség, amely a tolvajt Buchert Péter huszonöt éves hentes személyében elfogta, megállapította, hogy valósággal rablóátadás történt. Hügel ugyanis az országos vásárra jött Temesvárra, hogy lovat vásároljon. Este a Garii uca egyik vendéglőjében megismerkedett egy nővel, aki a Hotel Garaban lakott. A nő szobájába később bejött Buchert is, aki azt állította, hogy a nő rokona. Éjszaka Hügel arra riadt fel, hogy Buchert az ő ruhájában kotorász és amikor lámpát gyújtott, észrevette, hogy a fiatalember kezében tartja a pénzt. Lármázni kezdett, mire Buchert fojtogatni kezdte Hügelt, akinek sikerült kijutni a folyosóra, ahol segítségért kiáltott. A portás rendőrt hívott, aki előtt a tettenért tolvaj beismerte, hogy el akarta lopni a nyolcezeröttszáz leit.

Elejtett szeméit

harisnyáin olcsón és gyorsan felszedjük

Mikó Frida

Dauerbach-palota

(—) Születések. Az anyakönyvi hivatalban a következő gyermekek születését jelentették be: Kovács Ferenc Imre, Andrejkovits Mihály, Calendariu Traia, Scheidhans Pál, Kiss György.

(—) Halálozások. Meghaltak: Zachradka József hatvanhét éves állami nyugdíjas, Nagy Kálmán hetvenöt éves magánzó, Negru Iorgina harminckett éves.

GYÓGYSZERTÁRAK ÉJSZAKAI SZOLGÁLATA

Pénteken, március 15-én a következő gyógyszer-tárak tartanak éjszakai szolgálatot:

Belvárosban a 10 Mai uccában levő Blumberg gyógyszer-tár.

Gyárvárosban a Maresal Joffre úton levő Schul gyógyszer-tár.

Erzsébetvárosban a Carol úton levő Keller gyógyszer-tár.

Józsefvárosban a Gen. Dragalina téren levő Craciun gyógyszer-tár.

Mehalában a Corvin gyógyszer-tár és Újkisodán Panajoth Ernő gyógyszer-tára állandó éjszakai szolgálatot tartanak.

Lenyelte a bereitvát

Herford wesztfáliai város kórházában nem mindennapi panasszal jelentkezett felvételre egy szűcssegéd. Előadta, hogy munkaközben borotvapengét használt és mikor éppen pillanatnyilag nem volt rá szüksége, szájban tartotta. Hirtelen köhögési rohamot kapott és köhögés közben lenyelte a pengét. Csodálatos módon csak nyolc nap múlva érzett szűró fájdalmakat a gyomrában és ekkor jelentkezett kórházi kezelésre. Az orvosok azonnal megröngenezték és megállapították, hogy a penge már elhagyta a gyomrot, de a műtői beavatkozást nem merték megkockáztatni. Tíz napon át állandóan figyelték a röntgenkészülék segítségével a borotvapenge útját a szerencsétlen fiatalember szervezetében, amíg végül az éles acéldarab természetes úton eltávozott, anélkül, hogy a beleket megsértette volna.

(—) Szentségimádás az erzsébetvárosi plébániatemplomban. Az erzsébetvárosi római katolikus plébániatemplomban ma egész napon keresztül Szentségimádás lesz. A legfelségesebb Oltári Szentséget reggel félhét órakor teszik ki és utána nyomban nagymise következik Szentségimádással. A templom egész napon át nyitva marad. Este hat órakor közös ájtatosság lesz Szentségimádás órájával, utána következik a Szentség ünnepélyes visszahelyezése.

(—) Az evangélikus egyház konfirmációi ünnepélye. Virágvasárnapján, március 17-én a délelőtti istentisztelet keretében megy végbe a német ifjúság konfirmációja. Az istentisztelet ezen a napon kivételesen délelőtt 10 órakor kezdődik, miután csak német istentisztelet lesz, míg a magyar szolgálat a konfirmációra való tekintettel elmarad. A konfirmációt úrvacsoravétel követi, míg a konfirmandusok vizsgája előző nap, szombaton délután 4 órakor lesz a templomban.

Háboru — egy kutya miatt

Egy Szófiától északra fekvő faluban valóságos csatát vívott két parasztcsalád egy kutya miatt. A véres verekedés azért tört ki, mert az egyik gazda értékes fajkutyája megtámadta a szomszédot, aki bottal védekezett és a kutyát alaposan elverte. A kutya tulajdonosa nem hagyta annyiban a dolgot, hanem átment a szomszédhoz és felelősségre vonta. A vitából veszekedés lett, a szóváltás verekedéssé fajult és végül a két szomszéd egész házanépe egymásnak esett, kaszával-kapával — kiki, amit kezében talált — aprította egymást. Amikor az ütközet véget ért és egy halottat és négy sebesültet szállítottak el a csataterőről, csak akkor vették észre, hogy közben a vita tárgyát, az értékes fajkutyát, egy csavargó ellopta és kerekét oldott vele.

Mozi

Zarah Leander és Ruth Buchardt A királynő szíve című új UFA-filmben

MŰSOR:

Péntek, március 15.

APOLLÓ: A vadnyugat banditái (angol film)
CAPITOL: A tizenhárom szék (német film)
CORSO: Az utolsó Katalin (angol film)
SCALA: Az acélsarkány (angol film)

Áradás miatt kiüritik a Gyarvaros egyes mélyebben fekvő pontjait

Víz alá került a Telegrafului ucca, a Kimmel telep egyrésze és az Electrica pálya

Áradások a Banatban

A hirtelen olvadás a Banat több községében áradást okozott. Így Keveres községben a Surcan-patak áradt ki és a falu 120 házat víz borítja. Chisitáunál a Bega megáradt és az ár az egyik hidat elsodrassal fenyegeti. Sava vízrendészeti felügyelő kiutazott a veszélyeztetett pontokra és megtette a szükséges intézkedéseket.

Az Arad-timisoarai műút egyrésze szintén víz alá került és a két város közötti auto-

buszforgalom veszélyeztetve van.

Lapzártakor értesülünk, hogy a Vadászerdőben levő Dehela patak kiáradt és ellepte az összes mélyebben fekvő részeket. Így víz alá került a Telegrafului-ucca mélyebben levő része, a járványkórház vidéke, a Kimmel-telep egy része és az Electrica-pálya. A hatóság intézkedéseket tett a Telegrafului-ucca mélyebben fekvő házainak kiürítésére és a lakosság kilakoltatására.

LEGUJABB

Kallio elnök rádióbeszédében Svédországot és Norvégiát okolta

Helsinkiből jelentik: Kallio finn államelnök csütörtökön délben a finn néphez rádiószózatot intézett. Elmondotta, hogy a történelem folyamán Viipurit a karéliai földszorost és ezeknek szabadságszerető lakosságát több ízben elszakították már az anyaországtól.

— Egy dolog vigasztal azonban bennünket — mondotta, — hogy a finnek jogai örökké élni fognak. Az erkölcsi győzelmünk befejezett tény. Meg kell becülni ezenkívül annak a segítségnek igazi értékét, amelyben eddig részesültünk, de ezután is mindenképp magunkra kell számítani. Egységünk legyen mindig legfőbb erőforrásunk. Nagy a fájdalomunk, de józanságunkkal alá kell támasztani az újjáépítés erőfeszítéseit. Politikai életünk és államformánk továbbra is épségben marad, akár csak a finn nép. Hadseregünk sértetlen és készen áll szabadságunk megvédelmezésére.

Megemlékezett ezután a finn nép hősi halottairól és köszönetét fejezte ki Mannerheim tábornagnak. Ezután halálját fejezte ki azoknak a hatalmaknak, amelyek Finnországot megsegítették. Megemlékezett Hoover volt elnökről, Svédországról és a nyugati hatalmakról.

— Mélységes csalódást keltett — mondotta a továbbiak során, — hogy Svédországot és Norvégiát megtagadták azoknak a hadseregeknek területükön való átengedését, amely lehetővé tette volna számunkra a támadó elleni győzelmes ellenállást. Remélem azonban, hogy a szomszédok előtt is világossá

vált már, hogy valamennyi északi államok között tartós egységet kell teremteni.

Beszédét azzal fejezte be Kallio elnök, hogy a finn nép büszke lehet arra a szerepre, amelyet mint a nyugati civilizáció előőrsé betöltött.

Rendkívül mély hatást keltett csütörtökön reggel Kallio államelnök Roosevelthez intézett távirata, amelyben Kallio a Finnországra kényszerített békediktátumról beszél. A finn parlament tárgyalásairól és a lappangó kormányválságról szóló hírek azt mutatják, hogy a finnek nehezen veszik tudomásul, de mégis fegyelmeltemen beletörődnek sulyos sorsukba. Továbbra is tartja magát az a hír, hogy az egész kormány lemond és átmeneti kormány venne át az ügyek vezetését.

A skandináv védelmi szövetség híre némi megnyugvást keltett Helsinkiben. Úgy tudják, hogy az új finn erőrendszer az egész Skandinávia közreműködésével épül meg. Moszkvának ez ellen nem lehet kifogása, mert tisztán védelmi jellegű intézkedésről lesz szó.

Tanner finn külügyminiszter a külföldi újságírók előtt kijelentette, hogy

Svédországot és Norvégiát beleegyezésével haldéktalanul megindulnak a tárgyalások a védelmi szövetség megkötésére.

A szerződés célja a Skandináv államok határainak szavatolása lenne.

(Rador.)

Welles Sumner szombatig Párisban marad

Párisból jelentik: Welles Sumner párisi megbeszélései után szombaton érkezik meg Rómába, ahol újabb megbeszéléseket fog folytatni Mussolini miniszterelnökkel és Ciano gróf külügyminiszterrel. Az olasz államférfiak az amerikai kiküldött első látogatása óta tárgyaltak Ribbentrop német külügyminiszterrel valószínűleg a Welles küldetésével kapcsolatos kérdésekről is.

A római tárgyalások befejezése után hétfőn Nápolyba hajóra száll és március utolsó napjában érkezik meg Newyorkba, ahonnan mindjárt Washingtonba folytatja útját,

hogy jelentést tegyen missziójáról Roosevelt elnöknek.

A Reuter ügynökség értesülése szerint a jelentés főtárgya azoknak a minimális feltételeknek összefoglalása lesz, amelyek mellett egyrészt Németország, másrészt a szövetségesek hajlandók volnának a békekötésre, továbbá azoknak az igényeknek a körvonalazása, amelyeknek Olaszország a hábárú utáni új Európában gazdasági és politikai téren kielégítését reméli. Ezután pedig Roosevelt meg fogja tárgyalni a jelentés adatait tanácsadóival.

(Rador.)

Kiüritik a finnek az oroszoknak átengedett területeket

Helsinkiből jelentik: A felszerelési minisztérium elrendelte a szállítási eszközök lefoglalását, hogy az oroszoknak átengedett vidékekről a lakosság javait sürgősen elszállíthassák. A kiürítés körülbelül 200.000 lakost érint és három várost, köztük a 80.000 lakosú Viipurit, amelyet a finnek orosz kézre adják.

Stockholmból jelentik: Svéd jelentések szerint Oroszország a Karjalai szorosban Karjalai szovjet köztársaságot alapít, amelynek Viipuri lesz a fővárosa. Az új köztársaság vezetőivé az Oroszországban élő finn kommunistákat nevezik ki.

(Rador.)

Aki megérte a világtörténelem megisméllődését...

Érdekes hadastyán hunyt el a napokban Angliában. Madelei Hallbéli otthonában meghalt a 90 esztendőös Sir Charles Edward Yate ezredes, a legmagasabb indiai csillagrend és a kiváltságos Szent Mihály- és Szent György-rend parancsnoka, aki kivételesen hosszú élete során valóban tanuja volt a világtörténelem megisméllődésének.

Amikor 1868-ban az akkor alig 18 esztendőös Edward Yate, mint a 49. Berkshire-ezred önkéntese vett részt a Kyber-hágóért folyt elkeseredett küzdelemben, a Roberts tábornok főparancsnoksága alatt álló brit hadsereg Anglia indiai birtokának egyik leginkább veszélyeztetett pontját védelmezte az egyre fokozódó orosz támadás ellen. Az ifjú Yate kadét volt az, akit tábornokának rendeletére megbíztak a feladattal, hogy felderítő osztagával összeköttetést teremtsen a Kabul felé előnyomuló brit csapatokkal, mert Afganisztán akkori emirje, Shere Ali, máris az oroszok szoldjában állt.

— Oroszország Indiára áhítozik — hangzott akkoriban a jelszó, — de a támadást kivédtek és úgy látszott, Brit-India nyugalomát emberöltőkre sikerült biztosítani.

A nyugalom azonban csak látszólagos volt. Alig több, mint egy évtized múlva, 1880. júliusában, Kandahar ostrománál harcolt Yate kapitány, akinek feladata volt, hogy feltartóztassa, amíg Roberts tábornok felmentő serege megérkezik.

A brit főparancsnok történelmi útja a veszélyeztetett Kandahar felmentésére az angol történelem legfényesebb hadiüldözéséhez tartozik. Rekkendő hőségben, alig tízezernyi seregével, kietlen pusztaságon, vízmosásokon, kopár hegyláncokon át tették meg Roberts tábornok csapatai erőltetett menetelésben rövid néhány nap alatt a közel 300 mérföldes utat.

Az utolsó pillanatban érkeztek! A védősereg, élén Yate kapitánnyal, végkép elesigázva már felkészült az erődítmény felrobbantására. A felmentő sereg pergőtüzében azonban összeomlott az afgánok támadása s Kandahar felszabadult.

Újabb négy esztendő telt el és Yate őrnagy, mint az afgán-brit-orosz határmegállapító bizottság tagja fontos megbízatásban működött Pendzshenben. Ekkor váratlanul érkezett a hír, hogy orosz csapatok támadást intéztek a Noris-erőd ellen, segítségre sietve a hindu zendülőknél. Háború kitörésének veszélye fenyegetett. Nagybritannia és az orosz cári birodalom között, ám Yate őrnagy, akinek sikerült a brit ügy számára megnyerni a tibeti hegyláncok ősbakóit, a félvad baluchi törzseket, meghíusította a rajtaütés-szerű támadást és visszazsírította az előnyomuló oroszokat.

Most, mielőtt végső álomra hunyta volna szemét a 90 esztendőös agastyán, Sir Charles Edward Yate még tudomást szerezhetett róla, hogy Oroszország indiai aspirációi idősebbek, mint valaha, s az őz katona, akinek haláláról hosszú közleményekben számolnak be a londoni lapok, alighanem azzal a tudattal szállhatott sírjába, hogy megérte a világtörténelem megisméllődését.

Színház

A TEMESVÁRI GYARVÁROSI SZÍNHÁZ HETI MŰSORA

Szombaton este 9 órakor: Cirkuszhercegnő (Kálmán Imre operettje.)

Vasárnap délután 3 órakor: Lovasparádé (Olcsó helyárrakkal.)

Vasárnap délután 6 órakor: Cirkuszhercegnő. (Rendes helyárrakkal.)

Vasárnap este 9 órakor: Mánás Miska (Szirmai Albert operettje.)

Jegyek az összes előadásokra naponta délelőtt tíz órától déli egy óráig és délután négy órától kezdve válthatók a Colosseum pénztáránál.

HOTEL SZABÓ

BUDAPEST, IV. EGYETEM-UCCA 7.

Hotel Szabó a belváros középpontjában fekszik. Szép, tiszta, világos szobák, minden modern kényelemmel. (Központi fűtés, hideg-, meleg folyóvíz, telefon, stb.)
Polgári szálló — polgári árak!

Egymás mellé kovácsolt emberek

Megdöböntő adatok Cayenne, a francia fegyenctelep szörnyű életéből.

Az elmúlt hetekben a francia törvényhozás a háború dacára, egy hajórakományra való elítéltet szállított a cayennei pokolba, vagyis arra a délamerikai fegyenctelepre, amelyet minden francia így említi: „Isten ments meg a bagnótól!”

Ma ez a Cayenne a valahogy odavetődött utast higiénikus, egészségkülsőjű, szellős épületeivel tévesztí meg. Hogy milyen az élet e vastag falakon belül és mi minden áll mögötte: arról csak azok beszélhetnének, akik megjárták ezt a poklot, vagy ott katonai, fegyőri szolgálatot teljesítettek. De aki egyszer Cayenne rabja, vagy felügyelője volt, az nem beszél,

mert boldog, ha emlékezetéből egyszersmindenkorra kifizheti a rossz emlékeket és az azokkal járt szenvedések következményeit.

Egyébként a modern fegyintézet csak 1906 óta áll fenn. Azelőtt az internáltakat kezdetleges barakkokban helyezték el és a barakkokat mocsarak útvesztőiben, vagy az őserdők szélén állították fel, leszámítva a gyarmathoz tartozó, majdnem megközelíthetetlen szigeteket, melyekre csak a legsúlyosabb elítélt fegyencet internáltak.

ÜSSZEKOVÁCSOLT RABOK

A belső gyarmat egyik leghírhedtebb barakkját Camp de repressionnak hívták. Szörnyű volt akkor ez az épület. A benne elhelyezett szerencsétlenek konyhalegyek módjára tömegesen pusztultak, hulltak el. Egy másik barakkot ennek a „tanyának” a keretében Orapu-nak hívták. Az elítéltek temetőnek keresztelték el, mert ott is úgy hullottak az emberek, mint kasza alatt a lucerna.

A foglyokat kettesével összeláncolva tartották, azért, hogy amúgy is kilátástalan menekülésüket ezzel is megnehezítsék. A lánc alsó végét a fogoly bal lábokájára kovácsolták, a másik végét pedig a derekára erősítették, hogy némiképp mégis mozgathassanak a szerencsétlenek. A helyzetet az is súlyosbította, hogy a fogházigazgatóság mindig oly rabokat kovácsolt össze, akikről tudták, hogy halálosan gyűlölik egymást.

Ezzel is megszigorították a társadalomból kilökött emberpéldányok amúgy is hallatlan szenvedéseit.

Mindezek ellenére mégis sikerült egyik-másik rabnak a fegyenctelepről megszökni. Még ma is él Cayenneben két ilyen szökevénynek, a breten Yvon és a baszk Marino rettenetes története.

Ez a két gyilkos ravaszul kezdte büntetését. Ugy állították be egymás személyét, mint akik halálosan gyűlölik egymást. Ti'okban persze a legjobb barátok voltak. Hogy megtévesszék az igazgatót, kispárba vitték és ebben a Marino a combján meg is sebesült. Másnap már összeláncolta őket a böles direktor és harmadnap arra a meglepetésre ébredt, hogy a két ember megszökött.

A szökés éjjelen mintegy száz fegyenc egy őserdő rész megtisztításán dolgozott. Eppen ezért a fegyencnek nagy területre szóródtak szét és vagy tíz fegyveres vigyázott rájuk néhány olyan ember segítségével, akik már kitöltötték büntetésüket, vagy kegyelmet kaptak, de a telepen maradtak alfelügyelőnek. Ez utóbbiak bár megjavultak, de mégis megvesztegethetők maradtak. És kétségtelenül nagy részük volt abban, hogy Marino és társa oly nyomtalanul eltűnhettek. Valószínű, hogy a felügyelő figyelmét valahogy elterelték és mire azok észbekaptak, már el is késtek. Az összes fegyencet összeterelték és magasratartott kezeik után összeolvasták. Közben a szomszédos Campról más felügyelők is érkeztek, majd az egész társaság a menekültek üldözéséhez látott. Minden hiába, a két szökevény eltűnt.

És mégis, nemsokára sikerült a menekülés összes részletét megtudni, mégpedig Yvontól magától!

AZ ÉLŐ CSONTVÁZ

Vagy tíz nappal a szökés után a Camp Orapu bejárata előtt egy ember jelentkezett. Inkább halott, mint eleven, inkább örült, mint épeszű. Bőre alatt nem volt hús és ez az ember,

magáhozláncolva, egy félig már oszladozó hullát cipelt!

Ez az ember Yvon volt, a halott pedig Marino, akihez annak idején hozzáláncolták őt!

Yvon két hónapig maradt a fegyintézet kezdetleges kórházában, de szerzett idegbajától többé sohasem szabadult meg. Viszont beszámolt a szökésről. Még pedig a következőképpen:

A két fegyenc, egy alfelügyelő segítségével, — akit természetesen megvesztegettek, — két zsákra való élelmiszert rejtett el a bozótnak, ahova később első útjuk vezetett. Mikor a szökés sikerült és ők megtalálták az élelmiszereket, egyenesen behatoltak a rettenetes dzsungelbe. Bár a fegyőrök kutyákkal vadásztak rájuk, kiderült, hogy ezen a mocsaras vidéken a kutyák nem nagy segítséget jelentenek, mert Cayenne rengetegekben egy Taons á dagues nevű állat él, amely legszívesebben az ebeket tá-

„Nyugaton kisebb járőrtevékenység, egyébként nyugalom”

Londonból írják: A nyugati frontról ritkán ad ki öt sornál hosszabb jelentést a francia vagy a német főhadiszállás. A szűkszavú hadijelentések leggyakrabban ismétlődő mondata ez: „Tűzserégi tevékenység... helyi járőrtevékenység...”. Néha közli a főparancsnokság, hogy a járőrök felderítő akcióik során veszteséget szenvedtek, vagy teljes létszámban tértek vissza. Ezen túlmenő részleteket azonban alig tudunk meg a hivatalos hadijelentésekből.

A Daily Telegraph haditudósítja most beszámol egy ilyen járőrtevékenységről. Kiderül a tárgyilagos cikkből, hogy a járőrharc haláltmégvető bátorságot igényel és gyakran véres áldozatokkal jár.

A Daily Telegraph franciaországi haditudósítója egy Forbachban lejátszódott véres „járőrtevékenység” részleteit írja meg a járőr egyik tagjának elbeszélése alapján.

Forbach a francia határsávon lévő kis városka, amely stratégiai szempontból a Senkiföldjén fekszik.

— A tavaszi nap ragyogásában — írja többek között a haditudósító — Forbach ártatlan és békés város benyomását teszi, de a Morsbachból a városba vezető rövid út, nem ajánlatos télen szemlélődőnek. Ezen a télen bátor férfiak feladata volt, hogy behatoljanak Forbachba és kikémleljék a németek szándékait. Az elmúlt hónapokban

a város számos bátor felderítésnek és néha heves összeütközéseknek a színhelye volt.

Biztos rejtekhelyről alkalmam volt megpillantani a várost, oldalomon egy altiszttel, aki kitűnően ismeri a terepet.

— Az altiszt résztvett egy legutóbbi vállalkozásban és lélegzetfojtva hallgattam elbeszélését, amikor elmondotta reménytelen harcuk történetét. Miközben beszélt, a harc színhelye egy pisztolylövésnyi távolságban terült el előttünk.

ELINDUL AZ ŐRJÁRAT

— Az őrjáratot — közli a haditudósító az altiszt elbeszélését — önkéntesen jelentkezett vadászokból állították össze. A csapatot két hadnagy vezette, mindkettő a múlt háború veteránja volt. A csapat befészkelte magát Forbach néhány házába, amelyek egymással szemben álltak az egyik uccában. Nyomban napfelkelte után megjelentek a németek. Egy német őrmester néhány órát állított ki, majd nagy német munkáscsapat érkezett,

nem is sejtve, hogy a zsalugáterek mögül franciák figyelik őket.

madja meg és minden esetben el is pusztítja azokat. Nemsokára elhalt az üldözés lármája és a két szerencsétlen már előre örvendett a szabadságnak. Irányt vettek az aranyásók tanyái felé, mert ezek az emberek nem adták ki a foglyokat, hiszen ott is kellett a munkaerő. Rendszerint kifosztották őket és fizetés nélkül dolgoztatták a közük vetődöttüket. Ennek dacára azonban mégis csak szabadon mozoghattak!

Napokig bolyongott a két összeláncolt rab az erdősegekben, míg aztán egyik éjszaka bekövetkezett az, amire egyikük sem számított!

Alvás közben Marino egyszerre felriadt és társát durván félrerántotta egy kígyó elől, mely ott gyűrűzött előttük. A kígyó ügynevezett Crage volt, a legmérgezőbb fajtából való. Hiába volt Marino gyors mozdulata, csak annyit ért el vele, hogy első sorban őt marta meg a hulló és a szegény ember alig két perc múlva már el is pusztult a marás következtében. És ekkor Yvon tudatára ébredt annak, hogy a lánc egy halottal köti őt össze!

Yvon leküzdötte irtózatát és

a halottat vállára vette, rögtön tovább indult.

Katolikus volt és mindenképpen arra törekedett, hogy oly helyre kerüljön, ahol barátját tisztességesen eltemetik. Mivel pedig az aranyásók még nagyon messze voltak, úgy határozott, hogy visszatér a fegyenctelepre!

De a halott a nagy hőségben hamarosan oszlásnak indult és ez a körülmény a legyek, szunyogok és egyéb türheterlen rovarok milliárdjait csalogatta a vándor útjába. Rettenetes út volt ez! A következő éjszakán, álm közben vadrókák lepték meg a szerencsétlent és a halottat félig összerágták. De Marino hullájával a vállán Yvon tovább vándorolt, ezer veszedelemmel nézett szembe és többet szenvedett, mint bárki más a világon.

Mikor aztán megjelent a fegyenctelep kapujában, ő maga is nagyon hasonlított halott társához. A hangyák ezrei rágták testét és ez az oka annak, hogy a szerencsétlen két év múlva a leggonoszabb ápolás és a kapott kegyelem dacára is, meghalt.

— Reggel volt már, amikor egy hadosztályparancsnok haladt végig az uccán tisztjei kíséretében. A francia katonák olyan közel voltak hozzájuk, hogy hallhatták beszélgetésüket. Azután észrevették, hogy a német katonák bemennek a házakba és az ablakokon át távoznak. Világos volt, mit csinálnak: aknákat helyeztek el.

— Ekkor drámai esemény következett. Két német katona behatolt az egyik házba, ahol franciák tartózkodtak. Ezek a katonák nem voltak szolgálatban, csak kíváncsiság vezette őket. Ebben a helyzetben csak a harcot lehet választani.

— Egy francia őrmester lelőtte a két németet és a puskalövések megadták a jelt az ütközetre.

Néhány pillanat alatt teljes volt a felfordulás az uccán, gránátok robbantak, önműködő puskák léptek működésbe, majd csakhamar a gépfegyverek is megszólaltak.

A franciák az egyik házban csoportosultak. Az uccán való átkelés közben csak kettő sebesült meg közülük, ezek is könnyebben. De a kisebbik házban egy életveszélyesen sebesült őrmestert kellett hátrahagyni. A nagyobbik házban a kertjében a franciák három fronton harcoltak a németekkel. A német katonák ugyanis egyre nagyobb számban érkeztek a helyszínre.

„NYUGATON A HELYZET VÁLTOZATLAN”

— Egy és ugyanannál a könnyű gépfegyvernél három francia vesztette életét tüzelés közben. Az elesett őrmestertől egy káplár vette át a gépfegyver irányítását és ez is addig folytatta a tüzelést, amíg el nem esett. Az ő helyére azután egy vadász állt, de őt is lelőtték.

A harc már egy órája tartott, amikor a rangidős hadnagy kiadta a parancsot a visszavonulásra. A visszavonulás azt jelentette, hogy kertfalakon és sövényeken átugorva kellett menekülni.

A rangidős hadnagy életét vesztette. Azt a néhány francia katonát, akik túléltek az ütközetet, a németek felszólították, hogy adják meg magukat. A másik hadnagy azonban a felszólítást felháborodva visszautasította.

— Abból a húsz katonából, akik elindultak az őrjáratra, ezen a reggelen csak négy tért vissza...

Erről a véres járőrharcról, amelyet ilyen tárgyilagosan írt meg a Daily Telegraph tudósítója, — egyik főparancsnokság sem adott ki részletes jelentést.

És tizenhat francia katona családjának megcímézték a gyászjelentést...

LOVAGIAS ELLENFELEK

A háború hazugságai és üzemszerűen tenyészített rágalmai között üdítő és tisztító erővel hat egy elsüllyesztett angol kereskedelmi hajó, az Africa Shell kapitányának, Patrick Dove-nak vallomásszerű cikke a bánásmódról, melyben a fogoly angol tengerészek az Admiral Graf Spee fedélzetén része volt. A cikk egy angol lapban, a Daily Sketch-ben jelent meg, kevéssel az Altmark-ról kiszabadított angol tengerészek vallomásainak publikálása után. Az Altmark, mint ez ismeretes, az elsüllyesztett Graf Spee segédhajója volt és háromszáz angol tengerészt őrzött fedélzetén, míg a „Sossack” nevű angol cirkáló tisztjei és legénysége ki nem szabadították a német hajó rabságából honfitársaikat. Ezek az angol tengerészek sötét képet festettek az Altmark kapitányának modoráról: levegőtlen odukban szorongott a hajó mélyében háromszáz angol tengerész s a német hajó legénysége nem kényeztette tulságosan foglyait. Az angol propaganda természetesen kihasználta e vallomásokat. De ugyanakkor átengedte az angol cenzura Patrik Dove cikket is, mely nem más, mint lovagias tisztelgés egy hivatásos tengerész, Langsdorff kapitány úri, emberi és tengerészi gentlemán-sége előtt. A cikk nagy feltűnést keltett Angliában. Ez a vallomás a háború egyik — ritka — emberi dokumentuma marad.

Az elsüllyesztett angol kereskedelmi hajó kapitánya elmondja cikkében, hogy az Admiral Graf Spee fedélzetén végigcsinálta a la platai csatát, melynek tűzében a német zseb-cirkáló súlyos sebeket kapott. Langsdorff akkor kabinjába hívatta a hadifogoly angol tengerészt és ezt mondta neki: „Nagyon sajnálom, hogy velem együtt kellett átélnie ezt a csatát. Ön polgárember. Bízszke vagyok arra, hogy a háború négy hónapja alatt egyetlen civilt sem öltem meg.” Elmondja az angol tengerész, hogy hosszú heteket töltött Langsdorff hajóján, aki mindig úri hangon beszélt és bánt vele, iparkodott megkönnyíteni, sőt változtatossá és szórakoztatóvá varázsolni a hadifogoly életét, esténként kabinjába hívatta, s csaknem bocsánatkérően mondotta neki egy alkalommal: „Nagyon sajnálom, hogy el kellett süllyesztenem kis hajóját, de ennek így kellett lennie.” Ez a háború kemény megpróbáltatását ró a polgári tengerészekre. Önök, valamint asszonyok és gyermekek küzdenek ebben a háborúban.” Gyakran beszélt arról, hogy végtelen részvétet érez a védtelen hajók tengerészei iránt. Elmondja Patrick Dove, mennyire tisztelte Langsdorff az angol tengerészeket. Az Exeter tiszteinek és legénységének batorságáról a legnagyobb lelkesedés hangján beszélt. Mikor a la platai csatában szétlőtték a Graf Spee konyháját, a kapitány magához hívatta a hadifoglyot és mentegetőzve mondta: „Nagyon sajnálom, hogy ma csak kevés ennyivalót kaphat. A konyhánkat szétlőtték. Kérem, ne haragudjék...” Mikor hajója elsüllyesztése után visszatért Montevidéba, önrztesen mondta: „Elsüllyesztettem hajómat, de megmentettem embereimet.” Aztán eltemette harminchat tengerészt, kiket angol ágyúk tüze pusztított el, megállt mind a harminchat koporsó előtt és egy-egy marék földet szórt rájuk. A temetés végeztével föbelőtte magát.

A cikk címe így hangzik: „Vendége voltam Langsdorffnak, egy igazi úriembernek.” Ismételjük, ez a cikk az Altmark kiszabadított foglyainak vallomásával csaknem egyidejűleg jelent meg egy angol lapban. Tanulsága annyi, hogy Langsdorff úriember volt, a német flotta nagy hagyományainak szellemében. Lehet, hogy az Altmark kapitánya nem finnyás, tradíciók iránt érzékeny ember. Mindenestre jellemző, hogy az angolok kiadták ezt a cikket. S az egész vallomás úgy hangzik ki a gyűlölet és rágalom zsvajából, mintha egy uccai csöcselék verekedése közepette egy úriember hirtelen felemelné kezét s azt mondaná a kecseszkecsken hasrugásai közepette fetregő ellenfeleknek: „Uraim, tartsuk meg a szabályokat. „Mert Langsdorff nem követett el semmi különösöt, csak betartotta a szabályokat. S az angol kereskedelmi gőzös kapitánya nem követett el semmi különösöt, csak betartotta a szabályokat, mikor erről hírt adott Angliában. S mind-ebben örvendetesen nincs semmi romantikus, ez a lovagiaság nem hamis, az egyik agyonlőtte magát, mert elveszett hajója, a másik megszabadult és hallgathatna is éppen a német tengerész lovagiaságáról, mert Angliában nem tulságosan népszerű vállalkozás ma, dicsérni egy német ellenfelet. Ezért marad meg ez a vallomás e hónapok történetéből, mint dokumentum és tanulság.

A dokumentum ennyi: most átértékelik a fogalmakat, állítólóg a fogalmak és a tömegek lázadásának idejét éljük, ezenfelül háború van, mindenki gyanus, mindenki ellenség, elég volt a hatnis páthoszból. Ez a szó: úriember, divatjamult és értéktelen. Hát nem egészen értéktelen: erre tanít

Langsdorff modora, erre tanít az angol tengerész vallomása. Nem igaz, hogy a fellázadt közizlés, pontosabban közizléstelenség az összes szélességi és hosszúsági fokok mentén megfosztotta már minden értékétől ezt a fogalmat. A világon — például, messze hazájától, egy német hadihajó fedélzetén — él egy úriember, aki foglyát, az ellenséges állampolgárt oly gondos és körültekintő lovagiasággal és udvariassággal veszi körül, mintha vendége lenne egy vidéki úri házban s a világos, „valahol Angliában” él egy másik úriember, aki a pillanatban, mikor egy sajnálatos és valószínűleg jogos vád ürügyén lovagiatlansággal vádolják egy német hajó tisztjeit és legénységét, a háborús gyűlölethullám közepette kötelességének érzi felemelni tiltakozó hangját, s ezt mondani az ellenfélről: „Ne tessék általánosítani. Az Altmark modorát nem ismerem. De a Graf Speen férfiak és úriemberek parancsoltak.” Ezt mondja, mert ez a kötelessége, bármilyen népszerűtlen is ez, e pillanatban, Angliában. S az angol cenzor átengedi ezt a cikket, mely semmiképpen nem alkalmas a németek ellen. Átengedi, mint ahogy nem mulik el hónap a háborús Angliában, hogy valamelyik londoni, vidéki, vagy dominiumi angol lap ne emlékezzék meg Göring lovagias magatartásáról a világháborúban, mikor egy angol repülőgépet, melynek elfogyott a municiója, udvarias körrepülés után a német repülőgép vezetője, Göring, menekülni engedett... Ez az „úriembőség” nem egészen lebecsültni való, ma amikor oly kevéssé divatos. Ez az

Harisnya-turbán aranylánccal, selyem-sisak és más tavaszi kalap-ujdonságok

Hosszabbítja a nő alakját a tavaszi divat

Miközben az ágyúk és a bombavető, a zseb-cirkáló és a vadászrepülő tavaszi offenzívára készülődnek, a divat is izgalmas hadjáratot indít. Régi haragosait: a Közönyt és a Rosszkevdet támadja meg állig főfegyverkezve s első és leghatásosabb fegyvere a kalap, a tavaszi kalap.

Hogy is ne lenne hatásos, mikor e kis csoda a nők ajkára mosolyt varázsol, a fodrászok szemébe örömkönyt (az új kalaphoz vadonatúj hajviselést kell kitalálni), a férfiak arcára pedig... De ne gondoljunk a legrosszabbra! Ne gondoljunk arra a gúnykacajra, amelyet Éva első kis falevél-kalapja óta minden új kreáció kivált az Adámokból. Térjünk inkább vissza az új kalaphoz, melynek legérdekesebb tulajdonsága, hogy

más, más, más, mint valamennyi elődje. Nem hasonlít a prémkucsokra, se arra a szalagokkal fejünkre erősített rántottasütőre, melyet „kalapnak” becéztünk mostanáig. Semmire se hasonlít, csak önmagára. De valamire mégis emlékeztet s ez nem más, mint nagymamánk harisnyája, melyben az ezüstpénzt gyűjtötte.

Ez a családi ereklye járhatott a párisi Rose Decat eszében, mikor új kreációját a világra hozta.

Fekete jersey-sapkát, mely — ha kezdedbe veszed — szerény harisnya, összecsavart végén hosszú selyem-bojtjal,

nyitott végét szegélyező széles aranylánccal... De ha a fejedre húzod, egyszeriben extázis lesz belőle, mámor. Sőt „trópusi mámor”, Hedy Lamarra a főszerepben... Mert akár a szép Hedy

A háború új réme: A folyékony levegővel töltött bomba

Washingtonból jelentik: Egy folyékony levegővel töltött bombát mutattak be a szenátus hadügyi bizottsága előtt. A bombát Lester Barlow találta fel és a bemutató kitűnően sikerült. A hadügyi bizottság intézkedéseket fogantatott, hogy a bemutatás a legteljesebb titokban történjen, nehogy idegen hatalom annak titkát megszerzezhesse. Ez a bomba sokkal hatásosabb, mint azok, amelyeket a németek 1937 januárjában Barcelona bombázásakor alkalmaztak.

(Rador.)

A Róm. Kat. Népszövetség

ifjusági lelki gyakorlatok március 15 és 16-án

(péntek, szombat)

a belvárosi plébániatemplomban,

este 1/8 órakor a lányok,

este 9 órakor a fiúifjúság részére

A lelki gyakorlat vezetője dr. Csipán

Krizolog O. F. M. teológiai tanár

Felkérjük a katolikus ifjúság minden

rétegét, hogy minél nagyobb számban

vegyen részt a lelki gyakorlaton, —

valamint 17-én, vasárnap, a befejező

szentmisén és közös áldozáson

úriembőség a kevés jelek egyike, hogy Európát még mindig nem a csöcselék kormányozza, hanem emberek, akiknek van szívük, értelmük és jellemük.

Valljuk meg: e tünemény egyre ritkább. Egy okkal több, hogy feljegyezzük. Az úriemberek talán nem tudják megmenteni ezt a világot a csöcselék izlésével szemben, de legalább figyelmeztetnek, hogy európainak lenni valamikor rang is volt. S aki megüti ezt a rangot, amíg él, szárazföldön, vízben, vagy levegőben, ragaszkodni akar hozzá.

Márai Sándor

vállára, a te válladra is hosszú selyembojt simul s fejed körül a sapka szélére varrt aranylánc hirdeti, hogy ezt a kis kreációt nem adták ingyen Párisban.

A tavasz másik kalap-büszkesége a selyem-sisak, mely nemcsak tavalyi fürdősapkánkra emlékeztet, hanem Lohengrin viseletére is.

Akár a hős szőke fejét, a nők fejét is szorosan öleli a szürke taftból készült fényes sisak, melyet — a bal fül táján — kackiás tollacska ékesít... Ilyet viselhetett Lohengrin, mikor félkilométeres sebességgel utazott hatyúháton.

A legtevékenyebb párisi szabónők egyike, Schiaparelli asszony, nemcsak ruhát tervez idén, hanem kalapot is. Turbánt. Ezek a turbánok színesek, mint a szivárvány és sokféle, mint a háremhölgy szeszélye. Egyik gyapjúcsipkéből készül, másik szalmaszövetből, harmadik ravasz hálóból. Egyetlen kalap se olyan érzékeny, mint a turbán,

a legszebb fejet is elcsúfítja, ha rossz a vonala.

Schiaparelli is nagy feladat elé állította a turbán. Különösen az, amelyet perzsának nevez s melynek szárai jobbra, balra csavarodnak, el-kínzottan — akár idegeink — míg végre tökéletes redőkben pihennek meg a nők fején. Legnagyobb sikere a jávai turbánnak van Párisban. Ez a furcsa jószág elől szalagként simul a fejhez, majd nyakban konttyá változik. Arany- vagy ezüstlamé-konttyá, ha gazdája este viseli, sötét szalmaszöveté, ha nappali kalapként szerepel.

Akár Rose Decat harisnyamodelljét, akár Lohengrin sisakját, ezt a turbánt és valamennyi tavaszi kalapot mélyen fejünkre húzzuk. Legfőbb ideje! A szirénák, az óvóhelyek, a női-katonák idején elvárhatjuk kalapjainktól is, hogy teljesítsék kötelességüket.

A tavaszi divat egyéb újításai közül közöljük még azt a szenzációs hírt, mely szerint a nők alakja nyaktól derékig meghosszabbodik.

Az átalakulás azonban nem a derékvonal lesüllyesztésével történik: párisi hírek szerint övünk a helyén marad: a derék megnyújtás nagy munkáját hosszabb kosztium-kabátok, zsebek, tunikák vállalták. Ezek a tunikák régi, szép világra emlékeztetnek. 1914. tavaszára, amikor Pesten lila akác nyílt és a tangó figuráit tanulgatta minden épkézláb nagymama.

Bácskai Magda

JEGYZETT MÁR HADFELSZERELÉSI BÓNT?

A hajdivat forradalma

A jövőd korok történetírója, ha visszapillant a mai időkre, egy szóval jellemezheti a huszadik századot: rohanás. Minden rohan, fut, szalad, száguld, repül. (Még a nyugalom is mozgás s ennek sebességét jelölik O-val). A rohanásban szinte már nem is tudjuk megfigyelni a kisebb eseményeket.

Az Amerikában nemrégiben felállított híres rekordokat: a fánülés és az ájulásig tartó táncolás világrekordját csakhamar feledtette az olasz fűtülő-világrekorder, ennek emlékét most készült elmosni a hajnyíró- és fésülő-világrekorder. A kialakulóban levő hajnyírás, fésülési rekordok megérdemlik, hogy a borbély- és fodrász-szakma területére egy kis történeti kirándulást tegyünk.

MIÉRT HORDOTT JULIUS CAESAR BABÉRKOSZORUT?

A kopaszság és a fej befedése között összefüggés van. Az emberi fő befedése nem illik annak méltóságához. „A pártusokon, sídókon és persákon kívül más népek nem igen szokták, maga a természet annak felsőbb részeit vastag tömött hajjal befedte.”

A régi hősöket mindenütt hajadonfővel ábrázolták, de Suetonius feljegyz, hogy Julius Caesar kopaszágát leplezendő, tar fejét állandóan babérkoszorúval övezte körül. A süveg később általánosabbá vált. A rómaiak a rabszolgaságból felszabadítottaknak fehér süveget nyomtak a fejére. A középkorban a süveg a nemesi rang jele volt. Lucianus a garamantákról írja: strucctojásokat vágta ketté és annak felét süveg gyanánt használták. A doktorok, római és görög papok kerek kalapot hordtak. Az abessziniai szerencsének olyan széles karimájú kalapot viseltek, hogy alattuk tíz ember is elbujhatott.

Az „asszonyi nemnek” tömöttebb és hosszabb haja szokott lenni, mint a férfiaknak, mert „minkutána a férfiak a Vénusz gyakorlásához serényen hozzáfognak, sokan a fejek elein és tetein megkopaszodnak, amely semmi más állapotban nem tapasztalható.” Az öszülést a sok bánatnak, félelemnek és „ki nem gázolható” terhes gondoknak tulajdonítják. Sokan viselnek álhajat. Első volt Agathoklesz szicíliai tirannus, ki vendéghaját hordott. Görögül a vendéghaj: péniké, franciában paroque, ebből keletkezett a paróka szó.

A hajnyírást sokáig szégyennek tartották. Egy 1460 körül uralkodó burgundiai hercegnek borbaja támadt és a beteg fejbőről orvosai tanácsára le kellett vágatnia haját. A kopasz hercegen titokban jót mulattak az alattvalók. Egy pár fej le is gurult emiatt a kedélyeskedni akarók nyakáról. Mivel az egész ország férfilakosságát mégsem lehetett kiírni, a herceg törvénybe iktatta, hogy minden burgundiai polgár köteles haját lenyírni. Ez lett azután ott az uralkodó divat. Franciaországban ebben a korban állandó vetélkedésben élt Burgundiával, a kopaszság divatja ezért ott is elterjedt.

ÓDA A KOPASZ FEJHEZ

Ettől kezdve emelkedtek nagy udvari tisztségre a borbélyok és közülök nem egy, mint nagyhírű politikusi fejezte be életét. Ez idő óta vonultak be az irodalomba, regényekbe, színdarabokba a nemes Figarók és lett a borotva a cselszövés szimbóluma. Az udvari hízelgés és lakáj-alázat megpróbálkozott a kopaszság dicsőítésével, olyanformán, hogy egy francia udvari költő királyának kopaszágát háromszáz „C” betűvel kezdődő verssorból álló ódával magasztalta. A kopaszágnak az irodalomba való betérése óta sem tudott azonban egyetlenegy kopaszfejű Don Juan sem hódításokkal dicsekedni. Ovidius, a szerelmi versek művelője már régen kimondta: „A tsonka füli barommal egy sorban áll a kopasz fej.” A kopaszágot mindenki szégyenli — kesereg az írófőorvos és talán ő is ebben a pillanatban lelkiismeretesen úgy fésülhette gyér hajszálait, hogy kopaszága ne legyen feltűnő.

A németek már az ókorban is nagy szerepet szántak külkereskedelmi mérlegük feljavításának. Ovidius tesz említést a sáfrányszínű hajról, melyhez Germániában lehet beszerezni a megfelelő festékanyagot. A hajfestést Medea honosította meg és ő volt az első, ki haját színesre festette. Vergíus viszont a borotválkozásról tesz említést és annak felállítását Abantes nevéhez kapcsolja. Dionisiosz tirannus biza'matlan lévén a borbélyokkal szemben — bizonyára volt is oka életét félteni, — saját leányával borotváltatta magát. Így Dionisiosz leányai voltak az első női borbélyok.

A SZAKÁLL

A szakáll a férfiaság szimbóluma lehetett már a legrégebb időktől kezdve. Már Aristoteles megírta: „A szakáll a férfiju ékességére és méltóságára adta.” Diogenes ha csupasz álluval találkozott a görög bölcs, így szólott: „Talán szégyelled, hogy a természet férfijúnak és nem asszonynak teremtett?” Olyan nagy volt az ókorban a szakáll tisztelése, hogy a filozófusokét még érinteni is bűn volt.

Maga a szakáll sok reformkorszakon ment át. A biblia idején hatalmas torzonborz szakáll lehetett az uralkodó divat. Példa erre Michel Angeló „Mózes”-e. Az Istenné kikiáltott perzsa uralkodók nagyon finom aranyfonalakat sodortak fel az egyes szakállszálakra. Különös specialisták bodorították fel és kenték meg illatos olajakkal az asszír gazdagok szakállát. A szakáll becsülete a középkorban is folytatódott. II. Frigyes törvénybe iktatta: ha valakinek a szakállát meghúzzák, a kilengő szakállcibáló a sértettnek tíz, a bíróságnak húsz livrát tartozott fizetni. Kis kacskás szakállt viselt IV. Henrik, a gavallér király. A XIX. század legtöbb uralkodója újra divatosá tette a szakállviselést. Így III. Napoleon. II. Lipót belga király, I. Ferenc József neve aranybetűkkel van megörökítve a borbélyok történelmében.

A forradalommal együtt születik meg az ellenforradalom. A szakállnak is meg voltak a maga ellenségei. Nagy Sándor levágatta katonáinak szakállát, mert abba az ellenség könnyen beleragadhatott. És eljött az az idő, mikor bolondnak titulálták az embereket szakálluk miatt. A kereszties lovagok jó része nem viselt már szakállt. A történelemórákon mindig nagy tetszést arat a tanár úr, mikor Szaladin szultán kis fiának történetét beleszövi a száraz adathalmazba. A kis gyermek a keresztény tábor csapaszaru követéinek láttára sírva fakadt. Sohasem látott addig borotváltképi férfit. Nagy Péter orosz cár utálta a szakállas embert, azonban ezt az utálatot gyakorlati észjárásával ki is aknáztta. Elrendelte, hogy a szakállas oroszok adót kötelesek fizetni. Hogy ez az új adó nem menyire vált be, nem jegyzett fel adatot az orosz állam háztartása.

A BAJUSZ

Történetekben hasonlóan gazdag a bajusz történelme. A bajuszos és bajusztalan idők egymást váltogattak. Sokszor a bajusz közös frontot tartott a szakállal, sokszor ellene küzdött. A közös múlt szép emléke a lelőgő pofaszakáll, amikor a hosszú pedert bajusz szépen, harmonikusan simult a lecsüngő szakállfürtökhöz. Az irlandi parlament 1447-ben kimondta, hogy minden angol gentleman legalább kéthetenként egyszer köteles bajuszát rendbehozatni. A híres angol gárdának speciális joga volt külön bajuszviselést kreálni. E jog miatt gyakran tört ki háborúskodás a különböző angol ezredek között. Mind több és több ezred követelte és harcolta ki magának az ezredbajuszt. A waterioói csata után már a legtöbb angol tiszt bajuszt és szakállt hordott. Lassanként ez a divat is alábbhagyott. Az angolszász demokratikus szellem végre megengedte, hogy mindenki saját tetszése és akaratára szerint viselhet bajuszt.

A „selymes bajusz” és „hódító körszakáll” egyelőre olyan homályba süllyedt, mint egy trónjavesztett uralkodó. Lehet, hogy valahol a sötétben várja, amíg a körülmények ismét uralomra segítik ez azonban ma még csak a jövő zenéje. Mégpedig egy nyugodt és — unalmasabb jövőé. Az urak egyelőre nem érnek rá. Egyéb gondjuk van, mással foglalkoznak. Majd, ha ezeket elintézték, talán olyan idő jön, amikor újra az lesz a probléma, hogy — nyírott-e a bajusz vagy hegyesen pödört?...

Eri Kovács László

Magyar nyelvű lelki gyakorlatok a Józsefvárosban

Magyar nyelvű lelki gyakorlatok folytak ezen a héten a józsefvárosi zárdában és a plébániatemplomban a katolikus nők és férfiak részére. Hajdú Leander, csiksomlyói ferencrendi házfőnök, a kiválóan képzett pap és elismert hitszónok, vasárnap a zárdatemplomban lefolyt ájtatosság után az intézeti tornateremben három napon át reggel és este tartott lelki gyakorlatokat a magyar katolikus női társadalom tagjai részére. Közel négyszázán hallgatták Hajdú Leander előadásait, amelyek csütörtökön reggel ünnepélyes befejezést nyertek. A zárdatemplomban megjelent Pacha Ágoston megyés püspök is Héber János dr. titkár kíséretében és a püspök misét mondott, majd kiosztotta az áldozás szentségét. Háromszáznál többen járultak a szentáldozáshoz. Az ünnepség végén a püspök beszédet intézett a megjelentekhez és elismerését fejezte ki a megnyilvánult hitbeli buzgóságért. A férfiak részére Hajdú Leander minden este a józsefvárosi plébániatemplomban tartott magyar nyelvű lelki gyakorlatokat és azok csütörtökön este értek véget. Ugyancsak nagy számban jelentek meg a katolikus férfiak az előadásokon, ma, pénteken reggel pedig a templomban misét hallgatnak és szentáldozáshoz járulnak. Ezt a szertartást Metzger Márton dr. prépostplébános végzi.

A Gyárvárosi Katolikus Ifjúsági Egyesület

mint a Katolikus Népszövetség alcsoportja
vasárnap, e hó 17-én, délután 5 órakor
színe hozza

Nyíró József nagyszerű drámáját:

A Jézusfaragó embert

Az előadás az Ifjúsági Egyesület helyiségében lesz

SPORT

Vidéki csapatok játékosai a válogatott keretben

A labdarugószövetség összeállította azt a válogatott keretet, amelyből Románia A. és B., valamint az ifjúsági válogatott csapatot összeállítják.

A válogatott keret egyébként a következő: Ripensia: Simatoc, CAMT: Bindea, Electrica: Barna, Pantea, UDR: Pacurar, Drăgoiescu (ifjúsági), Gloria: Henegar, Siclovan, AAC: Mladin, Kárpát FC: Damian, Lucaciu, Victoria: Câmpianu (ifjúsági), Felecan, Marian (ifjúsági), Nistor, Universitatea: Ioja (ifjúsági), Coracu és Coman (ifjúsági), Vulturii: Jurca, Mica, Lungu, Crisana, Nagyvárad: Törzsök, Prahova: Sperlea, FC Ploesti: Mărienuti, Cricitoiu, AS Constanta: Lupa, Tricolor Venus, Calarasi: Apostol. Ezek csupán a vidéki csapatok válogatott jelöltjei, a fővárosi csapatok válogatott játékosait már néhány nappal ezelőtt kijelölték.

Sporthírek mindenfelől

Cseh játékosok iránt érdeklődnek a román egyesületek. Struska, aki a Venus játékosa volt és aki Romániából való távozása után előbb Afrikába, majd Norvégiába került, ismét a román fővárosban van, ahol kijelentette, hogy több román egyesület cseh játékosok iránt érdeklődik. Az egyik fővárosi egyesület Bradac és Kopecky, míg az FC Craiova Ulis válogatott játékosokat szeretné leszerződtetni.

Franciaország válogatott csapata Bucurestiben. A Párisban megjelenő Football című sportlap azt írja, hogy Fulga Alfred, a román labdarugószövetség jelenlegi alelnöke, aki éppen most a francia fővárosban tartózkodik, tárgyalásokat folytat egy Bucurestiben megrendezendő román-francia válogatott mérkőzésre vonatkozólag.

A bolgárok résztvesznek a balkáni kerék-párversenyeken. A bolgár szövetség értesítést küldött Bucurestibe, hogy az ország legjobb versenyzőit elküldi a román fővárosban megrendezendő Balkán-kerék-párversenyre.

Athénba kapott meghívást a román birkozócsapat. Az Isztambulban kitűnően szereplő román válogatott birkozócsapat meghívást kapott a görög fővárosba. A törökországi versenyekkel kapcsolatban a török sajtó azt írja, hogy a verseny erkölcsi győztese a román együttes volt, amelyet csak a bírók tévedései fosztottak meg az első helytől. A következő Balkán-birkozóversenyeket Bucurestiben rendezik meg. A versenyek június 8-án kezdődnek.

Kieffer amerikai úszó háromszoros rekordjavítója. Kieffer, a kiváló amerikai úszó a chikágói úszóversenyen megjavította a 880, 1000 és 50 yardos rekordot.

Olasz vívók győzelme Budapesten. Budapestről jelentik: Tegnap délután tartották meg az olasz és a magyar főiskolások kard és párbajtőr versenyét. A kardversenyt 8:8 arányban, jobb tus-aránnyal az olaszok nyerték meg. A párbajtőr-verseny műszaki hiba miatt félbeszakadt. Jelenleg a magyarok vezetnek 2:0 arányban.

Lupsa Coriolan az AMTE-CAMT nemzeti bajnoki mérkőzés szövetségi megbízottja. A labdarugószövetség Lupsa Coriolant jelölte ki szövetségi megbízottként a vasárnapi AMTE-CAMT nemzeti bajnoki mérkőzésre.

KÖZGAZDASÁG

Temesvár jövő évi tüzfűtőellátása

Közös raktárt létesítenek a fakereskedők. Ötven százalékos kedvezményt a vasúti szállításhoz és Szörénymegyének a temesvári vasútigazgatósághoz való csatolását kérik

A városházán Loichita Eutim dr. gazdasági tanácsnok elnökletével értekezlet volt a jövő évi tüzfűtőellátás biztosítása érdekében. Az értekezleten résztvettek a fakereskedők, a fatermelők, valamint a vasút képviselői. Ráműtattak azokra a nehézségekre, amelyek a mostani télen a közönségnek tüzfűtővel való ellátása körül mutatkoztak és megbeszéltek azokat a szükséges intézkedéseket, amelyek ezeknek a nehézségeknek a megelőzésére szolgálnak. Elsősorban is szükséges, hogy a fakitermelésre elegendő erdei munkás álljon rendelkezésre és azért elhatározták, hogy a hadvezetőségétől

kérni fogják a katonai szolgálatot teljesítő erdőmunkásoknak március, április és esetleg május hónapokra való szabadságolását.

A vasúti vezérigazgatóságnál közbenjártak, hogy a kitermelt fának Temesvárra való szállítása érdekében úgy a tavaszi, mint pedig a nyári hónapokban megfelelő számú teherkocsit bocsásson rendelkezésre. Ilyenképpen a fakereskedők még a tél bekövetkezése előtt elláthatják magukat kellő mennyiségű fával. Kérni fogják azt is, hogy az olyan tüzfűtőnek a város területére való szállításánál, amely állomások százötven kilométer-

nél nagyobb távolságban fekszenek, a vezérigazgatóság

ötven százalékos szállítási kedvezményt engedélyezzen, amelyet Bucuresti is élvez.

Tekintettel arra, hogy Temesvár tüzfűtőszükségletének nagyrészt Szörénymegye erdeiben termelik, ennek a megyének a vasúti hálózata pedig a craiovai vasútigazgatósághoz tartozik, kérni fogják, hogy

Szörénymegyét a temesvári kerületi vasútigazgatósághoz csatolják.

Jelenleg ugyanis a szükséges szállító vagonokat Szörénymegye számára Craiovan kell kérelmezni, ami sok akadállyal jár. Temesvárnak és a város környékének évente körülbelül tizenhét-tizenhatszáz vagon tüzfűtőre van szüksége. Hogy ennek a mennyiségnek legalább a felét megfelelő módon elhelyezhessék, elhatározták, hogy a fakereskedések részére

közös nagy faraktárt létesítenek, amely gondoskodik a fának a fakereskedők között való aránylagos elosztásáról. A különböző erdőkben kitermelt fát mind ebbe a közös raktárba fogják szállítani és így a fakereskedők egyenként megszabadulnak a szükséges szállító vagonok kérésének gondjaitól.

Leálltak a kolozsvári vasüzemek. A kolozsvári Ravac és Fermata vasárúgyárak bejelentették, hogy kénytelenek üzemüket beszüntetni nyersanyag-hiány miatt. A nemrégiben leállított „Corvinus” és a Hirsch-féle üzemekkel együtt jelenleg négy vasárúgyár szünetel Kolozsváron. Az így munkanélkülivé lett tisztviselők és alkalmazottak száma közel ezerre emelkedett.

A börgyárak bejelentése. A börgyárak április 25-ig tartoznak az ipari felügyelőségek től bizonyítványt szerezni évi termelésükről. Ugyanezen időpontig a tímárműhelyek is tartoznak a munkakamarától igazolványt szerezni arról, hogy a tulajdonosnak joga van az iparüzésére. A bizonyítvány iránti kérelmekben feltüntetendő a műhelyben foglalkoztatott munkások száma és a feldolgozott bőrfélék mennyisége.

A nemes fémekből készült áruk forgalmi adó ellenőrzése. A pénzügyminisztérium az arany, ezüst és platinából készült áruk forgalmi adójának ellenőrzésére adott utasítást a pénzügyi hatóságoknak. A gyárak és a műhelyek, amelyek saját anyagukból ezüst tárgyakat készítenek és hoznak forgalomba, 12,50 százalékos luxus adót fizetnek az áru kereskedelmi értéke után a vámtarifa 1461—1463 tételei alá eső tárgyak után. Az 1472—1477 tételek alatti arany tárgyak és az 1480—1483 tételek alatti platina tárgyak is 12,50 százalékos luxus adót fizetnek. Az eljárást a hivatalos lap 1939 október 18-án megjelent 241. számában 3747 szám alatt közzétett rendeltörvény szabályozza. A megrendelő anyagból készült tárgyaknál nem csupán a munkaérték alapján, hanem a tárgy teljes értéke alapján kell az adót fizetni.

A devizahivatal árfolyamai. Az új külkereskedelmi törvény alapján alkotott devizahivatal a törvény életbelépésével megkezdte működését és az ezen napig, tehát március 9-ig bezárólag lebonyolított kivitelekkel befolyt szabad devizák árfolyamait a következőleg állapította meg: angol font 873 lei, dollár 224, francia frank 4,95, svájci frank 50,25, belgas 37,95, holland forint 119, svéd korona 33,90, palesztinai font 874 lei. Az Angliával lebonyolított forgalomból eredő 20 százalékos szabad forgalmi devizánál pénzügyi kiüzetésekre a font 1078 lei és a 40 százalékos kvótánál 1022 lei.

Az import engedélyek megújítása. Christu külkereskedelmi miniszter a kereskedőknek tett ígérete szerint rendeletet adott ki arra, hogy amennyiben a három hónapra érvényes import engedélyek igazolt nehézségek folytán nem voltak kihasználhatók, új engedélyt díjmentesen adjanak ki. A rendelet azonnali hatállyal életbelépett. Ennek alapján kerül elintézésre az a helyzet is, hogy a különböző dunai kikötőkben a fagy folytán sok importárú elakadt és nem volt idején behozható. Ezek is új behozatali engedélyt kapnak.

Szállítások szárazon és vizen. A múlt évben Románia összesen 7 millió 390.394 mázsa árút hozott be és pedig ennek 51 százalékát szárazföldi, 30 százalékát tengeri, 17,70 százalékát folyami vízi úton és 0,30 százalékát repülőgépen. A kivitelnél csak 15 százalék ment szárazföldi vonalakon, 60 százalék tengeren és 25 százalék folyami hajók útján. Az összkivitel 75.641.462 mázsa volt.

Megindult az ármegállapítás az új törvény alapján. A termelés és árszabás március 10-én életbelépett törvénye szerint a nemzetgazdasági minisztérium mellett egy ellenőrző bizottság alakul a behozatali, gyáripari és mezőgazdasági ipari árak ellenőrzésére és a jogosult árak megállapítására. A bizottság tegnap megalakult és Martinescu államtitkár elnöke alatt megtartotta első ülését. A bizottság munkarendjének megállapítása után utasításokat adott az iparfelügyelőknek az árak ellenőrzésére vonatkozólag. Evvel megkezdődött az egyelőre érvényesnek elismert március 4-iki árak kivizsgálása és esetleges megváltoztatása.

Rádió

PÉNTEK, MÁRCIUS 15.

Bucuresti. Radio Romania és Radio Bucuresti. 12: Időjelzés, vizállásjelentés, háztartási és egészségügyi tanácsok, előadások, művészeti és kulturális hírek, sport. 13:40: Haendel művek hanglemezeiről. 14: Rádió ujság. 14:20: Könnyű zene hanglemezeiről. 15: Rádióhírek, különféle közlemények. Radio Romania. 19:50: Magyar nyelvű hírek. Radio Romania és Radio Bucuresti. 20: Előadás. 20:15: Könnyű zene hanglemezeiről. 20:30: Rádió ujság. Egyházi zene közvetítés. 22:05: Rádió ujság, sport-hírek. 23:10: Híres hangversenyek hanglemezeiről. 23:45: Francia, német, angol és olasz nyelvű hírszolgálat.

Budapest I. 9: Ébresztő. Majd: Hanglemezek. 9:45: Hírek. 10: Református istentisztelet. 11: Egyházi ének és szentbeszéd. 12: Evangélikus istentisztelet. 13:30: Opera zene. 14:45: Hírek. 15: Magyar művészletek. 17: Előadás. 17:30: Zongora hangverseny. 18: Hírek. 18:15: Szalónzene. 19:10: Petőfi-versek. 19:30: Cigányzene. 20:15: Hírek. 20:25: Cigányzene. 20:40: Bánk bán. Tragédia öt felvonásban. 22:40: Hírek. 23:10: Magyar tánclemezek. 24: Hírek német, olasz, angol és francia nyelven. 24:20: Cigányzene.

Budapest II. 12:15: Cigányzene. 17:40: Előadás. 21: Hírek. 21:25: Magyar szerzők művei. 22:35: Időjárásjelentés.

SZOMBAT, MÁRCIUS 16.

Bucuresti. Radio Romania és Radio Bucuresti. 12: Időjelzés, vizállásjelentés, háztartási és egészségügyi tanácsok. 12:10: Lataretu Maria és zenekara hangversenyez. 13:10: Grigoras Dinicu és zenekara hangversenyez. 13:20: Időjelzés, előadások, művészeti és kulturális hírek, sport. 13:30: A Dinicu zenekar folytatja hangversenyét. 14: Rádió ujság. 14:20: A Dinicu zenekar folytatja hangversenyét. 15: Rádióhírek, különféle közlemények. Radio Romania. 18: Országőrök órája. 19: Időjelzés, időjárásjelentés. 19:02: Színházi és filmkrónika. 19:17: Európai székesegyházak énekkarai hanglemezeiről. 19:55: Magyar nyelvű hírek. Radio Romania és Radio Bucuresti. 20:05: Előadás. 20:20: Kabaré zene. 20:45: Rádió ujság. 21: A rádió postája. 21:15: Kétzongorás hangverseny. 21:45: Tánclemezek. 22:10: Rádió ujság, sport-hírek. 23:15: Híres hangversenyek hanglemezeiről. 23:45: Francia, német, angol és olasz nyelvű hírszolgálat.

Budapest I. 7:45: Ébresztő. Torna, hírek, hanglemezek. 11: Hírek. 11:15: Ifjúsági rádió. 11:45: Mit nézzünk meg? Előadás. 13:10: Hegedű hangverseny. 13:40: Hírek. 13:55: Éneklő ifjúság. 14:30: Szórakoztató művészletek. 15:30: Hírek. 17:15: Diákféltóra. 18: Hírek szlovák és ruszin nyelven. 18:15: Cigányzene. 18:55: Előadás. 19:15: Szalónzene. 20:15: Hírek. 20:25: Hangszerszólók hanglemezeiről. 20:50: Londoni levél. 21:10: Operatárszettek. 21:45: Külföldi negyedóra. 22:40: Hírek. 23:10: Cigányzene. 24: Hírek német, olasz, angol és francia nyelven. 24:20: Magyar tánclemezek.

Magyar nyelvű hírek. 18:15: Bécs. 18:30: Prága (Reichsender Böhmen) 269,5 m. és 21 m. rövidhullámon. 18:50: Pozsony (298,8 m.) Kb. 19:50: Radio România. 20: Toulouse (328,6 m.) 20: Prága (Reichsender Böhmen). 21:18: Róma II. (244,3 m.) és Róma RH (21,15). 22:15: London National (261,1 m.) és rövid hullámon GSA (49,59 m.) GRX (30,96 m.) 23:15: Prága (Reichsender Böhmen.) 23:45: Pozsony. 23:45: Belgrád (437,3 m. és RH 49,21 m.) 23:45: Toulouse, Strasbourg (349,2 m.) 23:50: Besztercebánya-Banska Bistrica (765,3 m.)

A férfi és női fodrászipar egységesítése

A borbély- és fodrászmesterek ipari munkaadó céhe, amely a királyi helytartóság egész területére megalakult, most tartotta évi rendes közgyűlését Ilincea Petru elnöke alatt. Röviden vázolta az elnök a vezetőség útját és azóta a cég vezetősége ismét eljárt a tagok érdekében a betegségyező ügyekben, a munkakamáránál, de a minisztériumban is, amikor közös szakmai kérdésekről van szó.

Just János titkár évi jelentéséből kitűnik, hogy a borbélyiparosok céhe volt az első, amely megkapta a jogi személyiséget. A régebbi szervezet előkészítette a céhalakulás útját és azóta a cég vezetősége ismét eljárt a tagok érdekében a betegségyező ügyekben, a munkakamáránál, de a minisztériumban is, amikor közös szakmai kérdésekről van szó.

A közgyűlés az évi jelentés kapcsán jegyzőkönyvi köszönetet szavazott Ilincea elnöknek, aki fáradhatatlan odaadással buzgólkodik a szakma érdekeinek védelmében. Az elnök indítványára köszönetet mondtak a vezetőség minden tagjának. A zárszámadások és az új költségvetés elfogadása után ellenőröknek egy évre megválasztották Schütz Miklóst, Pliesz Benedeket, Inisel Iont, Károly Józsefet és Nedici Liviu hites könyvszakértőt.

Kimondta még a közgyűlés, hogy kérni fogja a minisztériumtól a férfi és női fodrászipar egységesítését, valamint a külön képesítés eltörlését. Jóváhagyták Sztamorean Nicolae lippei fiókfőnök és Gligori Stefan dévai fiókfőnök megválasztását a központi választmányba.

A borságl gabonapiac az árak a következők: búza 535, tengeri 420, korpa 330, zab 520, muharmag 1050, nagraforgómag 950, tökmag 1500, tavaszi árpa 520 lei százkilónként. A lóheremag 40 és a lucernamag 62 lei kilónként.

Valuták hivatalos árfolyama. (Az első szám a vételt, a második az eladást jelenti.) Holland forint 75,51—76,32, belgas 23,96—24,30, angol font 567,87—576,15, dollár 141,10—143,17, francia frank 3,22—3,77, cseh korona 4,68—4,77, svájci frank 31,81—32,29, szlovák korona 4,68—4,77. Ezekben az árfolyamokban a harmincnégy százalékos felár is befigyelendő. A következő árfolyamok felár nélkül értendők: dragma 0,99—1,60 és 1—1,62, dinár 2,89—3,05, német márka 40,50—41,50 és 49—50, pengő 26,50—27, olasz líra 7,17—7,17, leva 1,60—1,68, zloty 0—1,9.

DÉLI HÍRLAP
automata telefon száma: 28-10

AZ ANGOL PARLAMENT VITÁJA HÁBORÚRÓL ÉS BÉKÉRŐL -- 125 ÉVVEL EZELŐTT

A Times érdekes cikke Napoleon elbai szökésének
125-ik évfordulója alkalmából

Március 1-én volt százhuszonötödik évfordulója a mult század egyik legnevezetesebb történelmi dátumának: Napoleon hazaindulásának Elba szigetéről. A Times március elsejei száma a nevezetes évforduló alkalmából feleleveníti Napoleon hazatérésének külpolitikai hatásait és azt az angol parlamenti vitát, amely a hadjáratot megelőzte.

Napoleon Cannes közelében szállott partra Franciaországban. A hír lassan ért el Bécsig, Párisig és Londonig. Bécsben a szövetségesek államférfiai még mindig a békét tárgyalták és kongresszusukról faragta Ligne herceg a híres epigrammát:

a kongresszus táncol, de nem halad.

De most minden késlekedés nélkül Napoleont törvényen kívül állónak nyilvánították. Talleyrandnak a serkentésére kimondták, hogy az 1814 április 11-én kelt párisi szerződés megszegésével és visszatéréssel a törvény védelmének kívül helyezte magát és az egész világnak bebizonyítja, hogy sem békét, sem fegyverszünetet nem lehet kötni vele. A hatalmak azért kijelentik, hogy Bonaparte Napoleon a polgári és társadalmi kapcsolatokon kívül helyezte magát és

„Megfontoltnak és határozottnak kell lenni”

Lord Castlereagh külügyi államtitkár válszolt két támadójának. Kijelentette, hogy Anglia nem mondhat le a szövetséges hatalmakkal való együttműködésről, bár hozzátette, hogy megfontoltnak és határozottnak kell lenniök. Hangoztatta, hogy

Bonaparte olyan személy, akivel sem béké-

ben, sem barátságban nem lehet együtt élni. Mint mondotta, Franciaország jelenlegi ura minden szerződést megsértett, amit kötött. A francia népet kötötte az 1814. évi párisi szerződés, amely Napoleont eltávolította és restaurálta a Bourbonokat. A szövetséges hatalmak ezért igazolva voltak abban a lépésükben, amellyel felszólították a francia népet, hogy teljesítse szerződéses kötelezettségét Bonapartenak és dinasztiájának a francia trónról való elűzésével. Ha a francia nép beleegyezik abba, hogy részese legyen Bonaparte csínyjének, akkor az egész nemzetnek el kell készülnie a következmények elviselésére. Castlereagh beszélt Napoleon „fosztogatási rendszeréről” és hangoztatta, hogy a háború valódi célja az, hogy „kivegye a hatalmat Bonaparte kezéből.” A kormány természetesen aggódik a békéért, de a békének „nemes és biztos békének”

mint a világ ellensége és megbolygatója, átadta magát a közösség igazságszolgáltatásának.

Nyomban azután, hogy a kiközösítés híre megérkezett Párisba,

Napoleon is bevonult oda és császárrá kiáltották ki.

Angliában megoszlottak a vélemények afelett, hogy Napoleon újbóli hatalomralépése következtében mi a teendő és a parlamentben érdekes viták hangzottak el. Április havában mindkét házban több vita folyt, az alsóházban például Whitbread indítványa felett.

Whitbread tiltakozott a szövetségesek bécsi kongresszusának politikája ellen, hogy Wellington herceg aláírta a Napoleont kiközösítésére vonatkozó kiáltványt. Azzal érvelt, hogy ami Párisban történt, csak a vezető francia politikus személyében beállott változás és ez az ügy kizárólag Franciaországra tartozik. Indítványát támogatta Sir M. W. Ridley. A kérdés ez volt: Napoleon valóban képviseli-e a francia népet; megérőltetheti-e magát Anglia annyira, hogy ismét háborúba hívja ki; van-e kilátás a győzelemre? Felvetették azt a kérdést is, hogy húszévi háborúskodás után elbirja-e a nép az új adóterheket?

kell lennie, amely biztosítja „az általános szabadságot és függetlenséget”.

NAPOLEON „ÖRDÖGI ERŐTARTALÉKA”

Lord Althorpot nem győzte meg a külügyi államtitkár beszéde és úgy ő, mint Ponsonby képviselő az ellenzéki javaslatot támogatták. Lord Althorp felvetette a kérdést, hogy

Anglia meg tudja-e verni Franciaországot.

Sokkal valószínűbb — mondotta —, hogy veszünk, mint nyerünk ezen a kísérleten.

Beszélt az óriási adóterhekről is. A következő két szónok, William Elliott és Sir John Newport a kormányt támogatta, míg Mr. Wilberforce kijelentette, hogy dilemma előtt áll. Könnyű háborút kezdeni, de nehéz azt befejezni. Bonaparteban kimeríthetetlen ördögi erőtartalék lakozik — mondotta. Mr. Tirney szerint a francia nép ragaszkodik Bonapartéhoz és ezért ellenezte a háborút. Felvetette a kérdést, nem lenne-e helyesebb megkísérelni, hogy Franciaországot lefegyverzésre bírják.

Mr. Robinson úgy vélte, hogy a trónról való lemondást kimondó fontainebleau-i szerződés megszegésével Bonaparte világos és kétségbe-

vonhatatlan jogot adott Angliának, hogy háborút kezdjen ellene.

— Mi csak rossz eshetőségek között választhattunk, — mondotta, — de harcolnunk kell.

A vitában még több képviselő vett részt és az ellenzéki indítvány mellett többen szólaltak fel, mint a kormány védelmében. Wellesley Pole a kormány politikáját támogatta és megvédte rokonát, Wellington herceget a támadással szemben, amely a bécsi kiközösítési kiáltvány aláírása miatt érte. Visszautasította azt a vádat, mintha ez a dokumentum Bonaparte meggyilkolására tartalmazott volna szankciót és hangoztatta, hogy a herceget igen kellemetlenül érintette, amikor tudomására jutott, hogy a dokumentumot így magyarázták.

A vita végén Whitbread, az ellenzéki indítvány benyújtója ismét felszólalt és azt állította, hogy

Lord Castlereagh külügyi államtitkár Talleyrand herceg rászédte.

A szavazás során az alsóház 273 tagja a kormány mellett szavazott, az ellenzéki indítvány ellen és csak hetvenkét képviselő fogadta el Whitbread semlegességi javaslatát.

Néhány hónappal később Napoleon elindult Szent Ilonára...

Csiklandós helyzetben a brit oroszán

APRÓ HIRDETÉSEK

Az este 6 óráig feladott hirdetések másnap reggel megjelennek

Az 1938. júl. 18-án megjelent 69094. sz. miniszteri rendelet alapján apróhirdetési áraink a következők: álláskeresés, elveszett tárgyak, eltűnt személyek, fürdő- és gyógyhely hirdetések szavankint egy leu. Levelezés és Házasság nem közölhető, minden más rovatban szavankint kettő leu. Legkisebb apróhirdetés tíz szó. Az apróhirdetések díja előre fizetendő. — Apróhirdetéseket felvesz I. kerület: Déli Hírlap kiadóhivatala, Piata I. C. Bratianu 3. II. kerület: Popovici trafik, Piata Badea Cărtan 8. — Kardos-trafik, Piata Traian (szerb templom mellett) Grósz-trafik, Calea Dorobantilor 2. III. kerület: Flauder-trafik, Piata Lănovari IV. kerület: March-trafik, Piata Küttl. — Nógrády-trafik, (Corso mellett). — Schmidt-trafik, Piata Dragalina 6. Telefon 45—06. — Vittek-trafik, Bul. Carol 54. — Galgóczy-trafik, Strada Bratianu 15/a. Telefon: 45—13.

Allást keres

Órákönyvelést vállal mérlegképes könyvelő. Cimeket a kiadóba kéri. 845

Lakas

Déli fekvésű 5 szobás lakás I. emeleti, 5 szobás lakás II. emeleti orvosi rendelő, vagy irodai célokra alkalmas május 1-re kiadó. I., Str. I. G. Duca 3. E. K. Thomas. 608

Autó-vevő

Modern gyermekkocsi eladó. Str. Ab-rud 9. 906

Pénzhez akar jutni? Úgy adjon el, míg magas árat kaphat brilliáns és arany, ékszer, ezüst és perzsaszőnyeg-ért. Sternberg-től Str. Mercii 1. 258

Eladó 5 és 20 hold föld Timisoarán. Érdeklődni III., Str. Virgil Onitiu 3. a háztulajdonosnál. 737

Tartós hullám

a legmodernebb készülékkel és gép nélkül

Waltrich

fodrász

Traian-tér 8. szám

A legjobb timisoarai kávéház

teljesen újonnan berendezve, 300 ezer lei óvadékkal, 5 évre,

azonnal bérbeadó

Bővebbet: Szabó Istvánnál, Temesvár, IV., I. Bratianu-u. 27. Telefon: 45—18.

Hirdessen a Déli Hírlapban!